



วารสารครูพิบูล

Journal of Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2557

ISSN 2351 - 0943

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

วารสารครุพิบูล

Journal of Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บรรณาธิการที่ปรึกษา

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.อนุ เจริญวงศ์ระยับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเรียง ขจรศิลป์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต โยเหลา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงศักดิ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณะ บรรจง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุภาติ ปณะราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ชีระภูธร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ ดร.สุวิพัชร ช่างพินิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อาจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ พุกกะวัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อาจารย์ ดร.ณิรดา เวชญาติลักษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อาจารย์ ดร.ปิยมนัส วรวิทย์รัตนกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการทางครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ที่มีคุณภาพของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
2. เพื่อส่งเสริมให้นักวิชาการ ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาได้เสนอผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

กำหนดการเผยแพร่	ปีละ 2 ฉบับ มกราคม ถึง มิถุนายน และ กรกฎาคม ถึง ธันวาคม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1	มกราคม ถึง มิถุนายน 2557
จำนวน	200 เล่ม
การเผยแพร่	มอบให้หอสมุด สถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ
ติดต่อ	กองบรรณาธิการวารสารครูพิบูล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนวังจันทน์) ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000 โทรศัพท์ 088-7843587 โทรสาร 055-230597 Email: psruedu@gmail.com
พิมพ์ที่	บริษัท ไฟกัส พรินต์ติ้ง จำกัด 110/212 ถนนพระองค์ดำ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 055-225037

วารสารครุฑพิบูล ฉบับปฐมฤกษ์ ฉบับนี้ นับเป็นก้าวอย่างสำคัญของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม ในการบรรลุถึงความสำเร็จตามพันธกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีเจตนารมณ์สำคัญคือ คณาจารย์ในคณะสามารถต่อยอดผลผลิตทางวิชาการของตนเอง สู่การเผยแพร่ที่เป็นรูปธรรม ในรูปของบทความวิจัย บทความวิชาการ หรือบทปริทัศน์ ซึ่งนอกจากจะตอบโจทย์การบรรลุความสำเร็จตามพันธกิจหลักแล้ว ยังเอื้ออำนวยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการของคณาจารย์ และเกิดผลกระทบในแง่บวกของการบริการวิชาการที่เป็นประโยชน์สู่สังคม และเป็นเวทีทางวิชาการของภาคส่วนต่าง ๆ ในการเผยแพร่ผลงานอีกทางหนึ่งด้วย

ก้าวอย่างสำคัญนี้ จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากท่านคณบดีคณะครุศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวิมล ใจงาม ซึ่งเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการจัดทำวารสารทางวิชาการเป็นของคณะ ตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งคณบดี และขับเคลื่อนนโยบายนี้ผ่านทางคณะทำงานตามคำสั่งของคณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองบรรณาธิการทุกคน ที่ร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็ง และเป็นนิมิตหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จในก้าวต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการนำวารสารเข้าสู่กระบวนการคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มคุณภาพตามมาตรฐาน TCI หรือผลของวารสารที่สนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาการของคณาจารย์ในอนาคต

นิคม นาคอ้าย

บรรณาธิการวารสารครุฑพิบูล

มิถุนายน 2557

บทความวิจัย

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1: The School Administration by Sufficiency Economy Philosophy Effect to Strengthening Student Characteristic in Suratthani Primary Education Service Office Area 1 สมใจ สิกขวัฒน์ วรณะ บรรจง สถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์	1
การเสริมสร้างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model): Enhancing Mathematical Concepts in English by Model for Learning and Enjoying (5T Model) ยุภาดี ปณะราช	12
การจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม: Field Trip Learning Process through Learning Resources and Local Wisdom Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University นงลักษณ์ ใจฉลาด	22
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษาเรื่องเค้าโครงการวิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดี: The Study of Educational Research Subject Learning Achievement on Research Proposal Topic through Cooperative Learning with STAD Technique สุขแก้ว คำสอน	34

บทความวิชาการ

ทิศทางการพัฒนาแรงงานไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน: The Directions for Thailand to ASEAN's Workforce Development ณิรดา เวชญาลักษณ์	41
---	----

บทความปริทรรศน์หนังสือ

แนวทางของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินบทความวิจัยเชิงปริมาณทางสังคมศาสตร์: The Reviewer's Guide to Quantitative Methods in the Social Sciences อนุ เจริญวงศ์ระยับ	52
--	----

**การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1**

สนใจ สิกขวัฒน์

โรงเรียนบ้านคลองสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วรรณะ บรรจง¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

รับต้นฉบับ: 4 มีนาคม 2557 รับตีพิมพ์: 10 พฤษภาคม 2557

บทความวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารและระดับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและ 3) เพื่อหาตัวทำนายและอำนาจการทำนายของตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 จำนวน 111 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 ด้าน และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูแก่นักเรียน จำนวน 4 ด้าน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.79 ถึง 0.93 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ด้วยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

พบผลการวิจัยพบว่า ประการแรก ระดับการบริหารของผู้บริหารและการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก ประการที่สอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และประการสุดท้าย การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน คือ ด้านการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากับด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 57

คำสำคัญ: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, การบริหาร

¹ การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณะ บรรจง สาขาวิชาจิตวิทยา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี E-mail: ban_chong@yahoo.com

The School Administration by Sufficiency Economy Philosophy Effect to Strengthening Student Characteristic in Suratthani Primary Education Service Office Area 1

Somjai Sikkawat

Bankhlongsa School, Suratthani Province

Wanna Banchong¹

Suratthani Rajabhat University

Sathaporn Sangkaosuttirak

Suratthani Rajabhat University

Received: 4 March 2557 Accepted: 10 May 2557

Research Article

The purposes of this research were 1) to study the levels of administration and the management of administrator in enhancing students' desirable characteristics based on sufficiency economy; 2) to find out relationship between school administration and students' desirable characteristics; and 3) to determine predictors in enhancing students' desirable characteristics. The samples were 111 primary school teachers in Suratthani Primary Education Service Office Area 1. 5 aspects of administration and 4 aspects of students' desirable traits, based on sufficiency economy, were variables of this study. These were measured using a rating scale questionnaire developed by the researcher. The value of alpha ranged from 0.79 to 0.93. Data were analyzed using means, standard deviations, Pearson product-moment correlation coefficient and Stepwise Multiple regression. The findings were as follows:

1. The levels of administration and the management of administrator in enhancing students' desirable characteristics, based on sufficiency economy, were high.
2. There was a positive relationship between school administration and students' desirable characteristics, based on sufficiency economy.
3. *Creating atmosphere and environment within institutions and community co-operation* were significant predictors in enhancing students' desirable characteristics ($R^2 = 0.57$).

Keywords: sufficiency economy philosophy, desirable characteristics, administration

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาวะโลกที่มีการแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงทั้งทรัพยากร สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ การแข่งขันกันทางธุรกิจ ความเชื่อมั่นในทุนนิยม ความเจริญเติบโตทางทรัพยากรที่ไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์ ทำให้ต่างพยายามที่จะยื้อแย่งแข่งขันเพื่อจะครอบครอง ทำให้ไม่อยู่บนพื้นฐานของความพอดี ส่งผลให้ทุกประเทศในโลกหันมาให้ความสนใจกับความพอเพียงที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้น

¹ Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Assistant Professor Dr.Wanna Banchong Department of Psychology, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University, Email: ban_chong@yahoo.com

กับจิตสำนึกบุคคล ในสังคมให้คนไม่ทำลาย หรือขาดความเชื่อมั่นศรัทธาในความดีงามของความเป็นมนุษย์ ที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้พัฒนาคนให้มีความพอเพียงที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Figge, Young, and Barkemeyer, 2014)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่อสังคมไทยมานาน ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของคนมาตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ต่อเนื่องมาจนกระทั่งถึงการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันคือ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2554- 2559) โดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาคน สังคม ประเทศมีความสมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน โดยได้น้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยมานานกว่า 40 ปี มาเป็นแผนที่นำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศโดยมีความเชื่อมั่นว่าจะนำพาประเทศพ้นภาวะวิกฤติ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมในหลากหลายมิติ และนำสู่สังคมที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ได้ให้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้นได้ถูกขับเคลื่อนในการบริหารให้กับทุกหน่วยงานแล้วแต่ความเหมาะสมและบริบท หน่วยงานทางการศึกษาก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับสนองนโยบายเข้าสู่การปฏิบัติในทุกระดับเพื่อผลักดันเข้าสู่การพัฒนาเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยที่เยาวชนนั้นมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการปลูกฝังจากครอบครัวมาเป็นพื้นฐานอย่างไม่เป็นทางการมากนัก แต่เมื่อเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบจากตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคมด้วยการอบรมสั่งสอนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยครูทำหน้าที่อย่างสำคัญในการพัฒนาเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติจนเป็นนิสัย เพราะหากครูได้ทำหน้าที่โดยสมบูรณ์จะช่วยเยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การที่ครูจะปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีและมีการกระทำอย่างเป็นระบบ ส่วนหนึ่งนั้นต้องมีความเชื่อมโยงกับหลักและระบบการบริหารที่ช่วยผลักดันให้ครูได้มีโอกาสทำงานประสานสอดคล้องกันเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเป้าหมายตั้งแต่ต้นนโยบายระดับชาติ ระดับองค์กร และระดับบุคคล ซึ่งในการดำเนินดังกล่าวได้ถูกผลักดันให้เกิดอย่างเป็นระบบในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยกำหนดให้มีการบูรณาการไว้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา รวมไปถึงมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งสถานศึกษาต้องนำมาออกแบบให้สามารถดำเนินการและขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบในหลักสูตรสถานศึกษาและมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างมีเป้าหมาย ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถพัฒนาได้ทั้งด้านความรู้ ความคิด จิตใจ และพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ต้องการของสังคม มีความพอเพียงในจิตใจ มีแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและพอประมาณ

ภายใต้การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษานั้นมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยเน้นให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอนในทุกระดับ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ในการดำเนินงานต้องมีความเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับการบริหารสถานศึกษาและ

ระดับปฏิบัติการเรียนการสอนและระดับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าได้มีการดำเนินการที่เชื่อมโยงไปยังการดำเนินงานของครูที่สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ภายใต้ปรัชญาดังกล่าวให้กับนักเรียนอย่างไร มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเยาวชนภายใต้วิถีชีวิตที่ดีมีคุณภาพในสถานะที่ตนเองเผชิญได้อย่างมีเหตุผลพอเพียง พอประมาณมีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมนั้น จะช่วยให้เยาวชนนำพาตนเองและสังคมไทยไปสู่ความสมดุลและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาและการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
3. เพื่อหาตัวทำนายและอำนาจในการทำนายของตัวแปรการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบของงานหลายๆ งานที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาออกมาเป็นองค์รวม มีการศึกษาพบว่าการบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จให้ตอบสนองต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการนำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยการบริหารนั้นต้องยึดหลักการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า และยึดหลักธรรมาภิบาลจึงจะเป็นที่ยอมรับ (สุดา จุลเสวก, 2550) นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน และมีการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

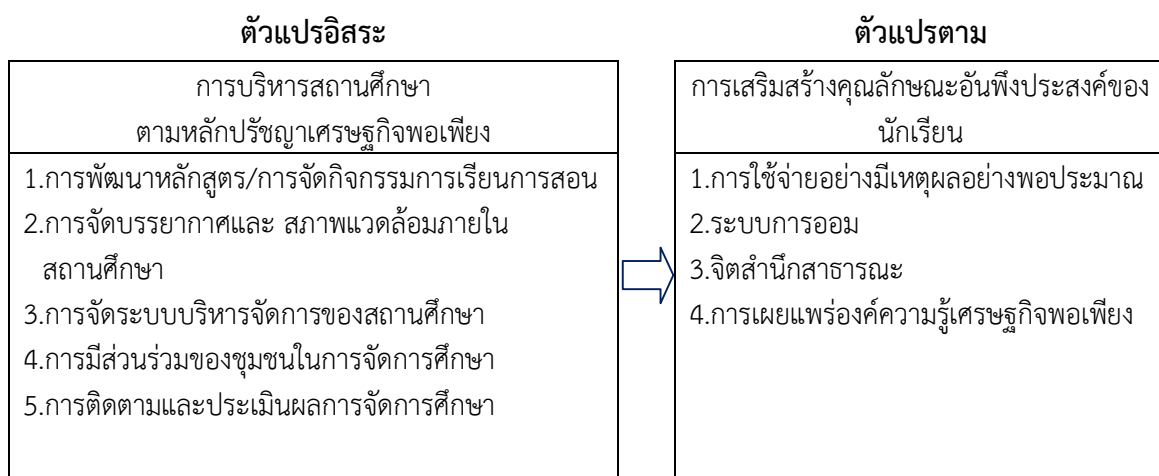
ผลการศึกษาได้ข้อค้นพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวจะต้องพัฒนาโดยใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นเงื่อนไขหลักในการพัฒนาคน (สัทยา พลปัดพี, 2548) จากหลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้สังเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงออกเป็น 4 ด้าน โดยหลักความมีเหตุผล ความพอประมาณ คือด้านการใช้อย่างมีเหตุผลอย่างพอประมาณ หลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือด้านระบบการออม เงื่อนไขคุณธรรม คือด้านจิตสำนึกสาธารณะ และเงื่อนไขความรู้ คือด้านการเผยแพร่องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องบูรณาการหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านการบริหารงานของสถานศึกษาโดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การกำหนดนโยบายขับเคลื่อนลงสู่หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควบคู่กับการเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และต้องจัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเพื่อควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายคือการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวทางดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนอย่างเป็นระบบนั้น จะทำให้ครูได้นำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลอย่างพอประมาณ ด้านระบบการออม ด้านจิตสำนึกสาธารณะ และด้านการเผยแพร่องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้นำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษานั้นต้องอาศัยกระบวนการที่เชื่อมโยงกันโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่มีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนานักเรียนให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง และมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศอันจะนำไปสู่การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

2. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างน้อย 1 ด้านจาก 5 ด้าน สามารถทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ได้

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคม พ.ศ.2555

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,058 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการของโคเฮน (Cohen, 1988) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G* Power และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลาก ซึ่งในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 111 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 50 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จากปฏิบัติน้อยที่สุด (1) ถึงปฏิบัติมากที่สุด (5) จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้วยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายในมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.84 และมีการหาคุณภาพรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และด้านการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีจำนวนข้อคำถามด้านละ 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.79 ถึง 0.93 และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 40 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับเช่นกัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และมีการหาคุณภาพรายด้าน 4 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ คือ ด้านการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลอย่างพอประมาณ ด้านระบบการออม ด้านจิตสำนึกสาธารณะ และด้านการเผยแพร่องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.86 ถึง 0.93

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product- Moment Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อหาตัวทำนายและอำนาจในการทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการบริหารสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 3 ด้านจาก 5 ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด และอีก 2 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.67) และด้านการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .78)

2. ผลการศึกษาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามของนักเรียน พบว่าโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านพบว่า ด้านจิตสำนึกสาธารณะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.56) และด้านระบบการออม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.58)

3. ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับมาก โดยด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษากับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีค่าสูงสุด ($r = 0.70$)

4. การหาตัวทำนายและอำนาจการทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 5 ด้านมีเพียง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญของการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งตัวทำนายทั้งสองร่วมกันสามารถทำนายได้ร้อยละ 57 (ดูตาราง 1)

ตาราง 1 ตัวทำนายและอำนาจการทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ตัวแปร	B	Std.err	β	t	sig
ค่าคงที่	36.85	11.47		3.24**	0.002
บรรยากาศ (X ₁)	1.44	0.29	0.43	4.93***	0.000
การมีส่วนร่วม (X ₂)	1.59	0.35	0.39	4.51***	0.000

$R^2 = .57$, Std.error = 1.49, df = 2, 108, F = 71.64, Sig .000

***, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และ .01 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำมาสร้างสมการทำนายในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 36.85 + 1.44(X_1) + 1.59(X_2)$$

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.43(Z_1) + 0.39(Z_2)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้จะเป็นวิธีการบริหารที่ส่งผลต่อผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นของจริงมีประสบการณ์ตรงและเกิดความรู้ที่คงทน ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพงศ์ศิริ จันทวาสน์ (2546) ที่พบว่า พฤติกรรมในการแสดงออกของบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้เรียนนั้นจะมีพฤติกรรมทางบวกหรือทางลบ มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียน

2. การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการเสริมสร้าง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสำนึกสาธารณะมีการปฏิบัติสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะสังคมได้ตระหนักร่วมกันว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยปรากฏการส่งเสริมจิตสาธารณะ ทางสื่อรูปแบบต่างๆ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างหนึ่งที่สถานศึกษาต้องส่งเสริมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประเวศ วะสี (2551) ที่ได้อธิบายว่า เมื่อคนเกิดจิตสำนึกสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคม และเกิดความเข้มแข็งทางสังคม ซึ่งจะส่งผลให้สภาวะ การเมือง เศรษฐกิจ และศิลปกรรมดี นอกจากนี้ Dolnicar, and Haurlimann (2010) ได้ศึกษา พบว่าในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนเกี่ยวกับการอนุรักษ์น้ำในออสเตรเลียสามารถเคลื่อนไหวสู่ ปฏิบัติการทางสังคมได้จริง และนำไปสู่การปฏิบัติในระดับมากด้วย จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะต่อไป

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยที่ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ภายในสถานศึกษากับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กันสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันวางแผนและมีการส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ในสถานศึกษาเพื่อสื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงแนวคิด ทศนคติที่ดีในการ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างชัดเจน เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของวรารคนาง ชูแก้ว (2553) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เหมาะสมจะทำให้นักเรียนมี ค่านิยมที่ดีและพฤติกรรมที่เหมาะสมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ Pack (2001) ก็พบผลเช่นเดียวกันว่า วิธีการที่ครูใช้ในการส่งเสริมให้นักเรียนให้มีพฤติกรรมอย่างเหมาะสม คือการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและการจัด ห้องเรียนเป็นตัวที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่นักเรียน โดยเฉพาะความมีวินัยในตนเอง

4. ตัวทำนายและอำนาจในการทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษากับด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนใน การบริหารสถานศึกษาทั้งสองตัวร่วมกันสามารถทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดสิ่งแวดล้อมและ บรรยากาศ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจ เรียนรู้ และรับไว้ในความทรงจำระยะยาว ทั้งยังสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้มีผลการวิจัยที่สนับสนุน คือผลการวิจัยของ เกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555) ที่พบว่าพฤติกรรมการทำงานของครูตามภาระหน้าที่ในการเรียนการสอน การทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนานักเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน การได้รับการสนับสนุนการทำกิจกรรมของครู จากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนนั้น เป็นตัวทำนายที่สำคัญ ในการที่ครูทำหน้าที่ในการปลูกฝังนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะด้านการประหยัด การออม และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่นเดียวกับผลการวิจัยของปริญญา ชนะวาที (2551) ที่พบว่า ในการจัดการเรียนการสอน ต้องสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนควรประยุกต์ ใช้สื่อการเรียนที่ผลิตจากวัสดุ ธรรมชาติในท้องถิ่น จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้จริงในชุมชน รวมทั้งการศึกษาของ Guepet (2003) ที่พบว่าผลการศึกษาสอดคล้องกันว่าการปลูกฝัง และพัฒนานิสัยในตนเองของนักเรียนต้อง ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งมี ส่วนสำคัญในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียนจะทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยตามที่คาดหวัง

สรุป

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นตัวทำนายสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว เป็นตัวชี้ว่าสถานศึกษาต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการจัดการศึกษานับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน โดยเฉพาะการมีลักษณะความเป็นคนใจกว้าง และมีจิตสาธารณะ อ่อนน้อมถ่อมตน ให้การต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศของความเป็นมิตร รู้จักวิเคราะห์ ชุมชนให้ลึกซึ้ง เพื่อสำรวจจุดเด่น จุดด้อย มาเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา และประเด็นสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมบรรยากาศของความความเอาใจใส่รักนักเรียน หรือสร้างบรรยากาศความพร้อมและเพียงพอของสื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งการใช้จ่ายเงินและทรัพยากรมีค่าต่างๆ อย่างมีเหตุผลอย่างพอประมาณ รู้จักการเก็บออม มีจิตสำนึกสาธารณะปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี ใช้อำนาจความรู้ในการแก้ปัญหา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดระบบบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปให้รองรับและสอดคล้องกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างแท้จริง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มาเป็นแนวทางในการบริหารงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้โรงเรียนมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี ทันสมัย สะอาด ร่มรื่น เรียบง่าย สงบ มีชีวิตชีวา วัสดุและอาคารสถานที่ ได้รับการดูแลมีความเป็นปัจจุบันพร้อมที่จะให้ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ซึ่งจะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์แก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรทำวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือโมเดลเชิงสาเหตุของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรทำวิจัยทดลองหรือพัฒนา หรือสร้างคู่มือในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการพัฒนาหรือสร้างคู่มือเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปกครอง ชุมชน ของโรงเรียนในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- เกษม วัฒนชัย. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. *วารสารดำรงราชานุภาพ*, 7(24), 60-67.
- เกรียงศักดิ์ อุบลไทร. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู. *ปริญยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). *การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2548). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 42(6), 41-47.
- ประเวศ วะสี และคณะ. (2551). *นโยบายสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี: กระบวนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: ที.เค.พีริ้นติ้ง.
- ปริญญา ชนะวาท. (2551). *การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคเหนือ*. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนศึกษา)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริยานุช พิบูลสรารุณ. (2549). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. (2550). *แนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักพัฒนาการศึกษา นักเรียน นักศึกษาและกิจกรรมพิเศษ.
- พงศ์ศิริ จันทิวาสัน. (2546). *การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี*. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรางคนาง ชูแก้ว. (2553). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 4(2), 1-16.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สหทัย พลปัดพี. (2548). *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคน ให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยาลัยนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2549). *การบริหารการศึกษายุคใหม่*. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สุดา จุลเสวก. (2550). *การนำเสนอแนวทางพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 1-12 และกรุงเทพมหานครประจำปีงบประมาณ 2550*. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาชุมชน.
- หวน พินธุพันธ์. (2556). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2556, จาก <http://www.scribd.com/doc/76573227>.
- อภิชัย พันธเสน. (2549). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Blake, A. (2008). The sufficiency strategy: Would rich-world frugality lower environmental impact?. *Ecological Economics*, 64 (4) , 770–786.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Dolnicar, S., & Hurlimann, A. (2010). Australians' water conservation behaviours and attitudes. *Australian Journal of Water Resources*, 14(1), 43-52.
- Figge, F., Young, W., & Barkemeyer, R. (2014). Sufficiency or efficiency to achieve Lower resource consumption and emissions? The role of rebound effect. *Journal of Cleaner Production*, In Process: 1-9.
- Guepet, S. J. (2003). Parental contact and student discipline in the classroom setting. Retrieved November 26, 2013, from http://Aquila.edu/theses_Dissertations/2072.
- Pack, E. (2001). Proactive Measures For Elementary Classroom Discipline. Retrieved December 14, 2013, from http://www.collectionscanada.gc.ca/obj/s4/f2/dsk1/tape3/PQDD_0019/MQ54739.pdf

การเสริมสร้างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model)

ยุภาติ ปณะราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รับต้นฉบับ: 24 พฤษภาคม 2557 รับตีพิมพ์: 18 มิถุนายน 2557

บทความวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน เปรียบเทียบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ หลังการใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนานกับเกณฑ์ และศึกษาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของนักศึกษา หลังการพัฒนามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ภาษาอังกฤษสำหรับครูคณิตศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน แบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ และแบบวัดทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ในระหว่างการเรียนรู้ หลังการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน คิดเป็นร้อยละ 95.71 ร้อยละ 92.86 ของคะแนนเต็ม และสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาเกิดการเรียนรู้และทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือกันและกันเพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจ ตรวจสอบความเข้าใจซึ่งกันและกัน รู้จักการให้กำลังใจ การชมเชยเพื่อนที่ทำงานได้ดี และการให้อภัยซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ตั้งใจที่จะทำหน้าที่ต่อไปให้ดีที่สุด

คำสำคัญ: มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์, รูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ 5T, กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model), ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล, ความรับผิดชอบ

Enhancing Mathematical Concepts in English by Model for Learning and Enjoying (5T Model)

Yupadee Panarach

Kamphaengphet Rajabhat University

Received: 4 May 2557 Accepted: 18 June 2557

Research Article

This research aimed to 1) to compare students' mathematical concepts after using a Learning and Enjoyment model (5T Model), and 2) to study students' interpersonal skills and responsibility. The samples were 60 pre-service teachers enrolled in English for Mathematics Teachers in second semester, in 2013. The instruments consist of lesson plans using the model, Mathematical Concepts in English test, and Interpersonal skills and responsibility test. The results revealed that 1) pre-service teachers gained 95.71 percent of total score during the course and 92.86 percent of total score after the course using the model. These were higher than 70 percent of the average score and were significant at a 0.05 level. For the interpersonal skills and responsibility, it was found that pre-service teachers learned and worked as a team. They helped each others to achieve understanding and check mutual understanding in tasks assigned. They learned how to empower others; giving a compliment to friends who worked well, forgave each others, showed self-empowerment and self-esteem, and continued intention to serve others.

Keywords: Mathematics concepts, 5T Model for Mathematics Teaching style, Learning and Enjoying (5T Model), Interpersonal skills, responsibility

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมโลก ซึ่งส่วนหนึ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนมีมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนสาระคณิตศาสตร์โดยใช้ภาษาอังกฤษที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Assistant Professor Dr.Yupadee Panarach Department of Mathematic Education, Faculty of Education, Kamphaengphet Rajabhat University, Email: yupadee.kpru@gmail.com

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยคณะครุศาสตร์ ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาหลักหนึ่งในการผลิตและพัฒนาครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวคิดที่จะพัฒนาส่งเสริมผลิตบัณฑิตในสาขาคณิตศาสตร์ให้สามารถตอบสนองตามยุทธศาสตร์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ กล่าวคือ เตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาวิชาชีพครู โดยเฉพาะสาขาวิชาคณิตศาสตร์เกิดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษที่ถูกต้องชัดเจน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยเฉพาะความสามารถในการสื่อสารการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้ภาษาอังกฤษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จึงได้บรรจุรายวิชา ภาษาอังกฤษสำหรับครูคณิตศาสตร์ในหลักสูตร ซึ่งให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียนรู้และพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น การที่นักศึกษาเกิดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ที่ถูกต้อง โดยที่นักศึกษาสามารถจัดประเภท จัดกลุ่มของเนื้อหาที่มีคุณสมบัติร่วมกัน (Eggen, and Kauchak, 1992) สรุปความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของเนื้อหาคณิตศาสตร์ (Cooney, and Henderson, 1975) โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้คู่กับความสนุกสนาน (5T Model) (Panarach, and Matney, 2013) ซึ่งเป็นแนวคิดที่บูรณาการจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA Model เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนรู้และพึ่งพาตนเอง (construction of knowledge) แล้วยังต้องพึ่งพาการปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับเพื่อนฯ หรือบุคคลอื่นๆ สิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งทักษะกระบวนการ (process skills) ต่างๆ จำนวนมาเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ นอกจากนั้นการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องได้ดี หากผู้เรียนอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมในการรับรู้ เรียนรู้ มีประสาทการรับรู้ที่ตื่นตัวไม่เฉื่อยชา ซึ่งสิ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพดังกล่าวได้ คือ การให้มีการเคลื่อนไหวทางกาย (physical participation) อย่างเหมาะสม (ทิศนา แคมมณี, 2552) ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบ STAD ซึ่งเน้นการเรียนรู้เป็นทีมที่ผสมความรู้ความสามารถสนุกสนาน มีการปฏิสัมพันธ์กันหรือได้รับรางวัลสำหรับทีมที่สมาชิกสามารถทำคะแนนมากกว่าคะแนนฐานของตัวเอง (Slavin, 1995) และการจัดการเรียนการสอนแบบ TGT ที่แบ่งผู้เรียนตามความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน โดยกำหนดให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มได้แข่งขันกันในเกมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้แล้ว ทำการทดสอบความรู้ โดยการใช้เกมการแข่งขันของสมาชิกแต่ละคนในลักษณะการแข่งขันตัวต่อตัวกับทีมอื่น นำเอามารวมเป็นคะแนนรวมของทีมผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น การให้รางวัล คำชมเชย ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

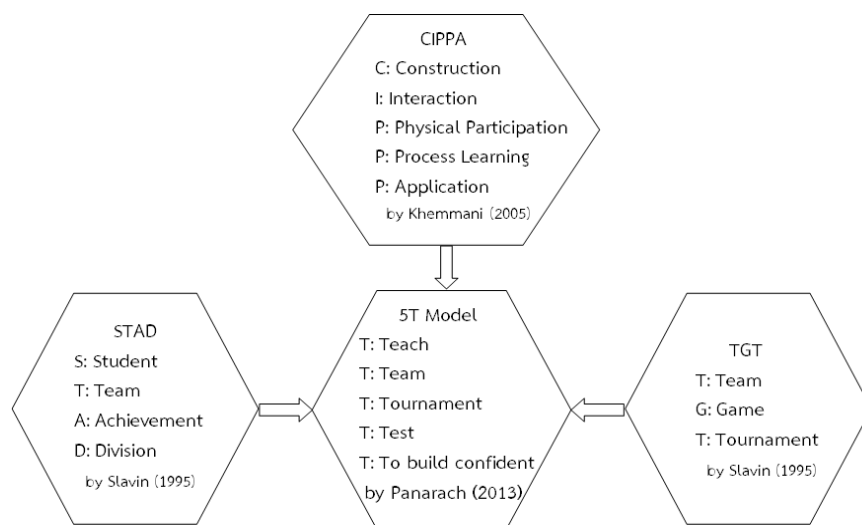
จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นการเสริมสร้างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ที่เป็นภาษาอังกฤษ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน จึงมีความสนใจที่จะพัฒนามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ที่เป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน โดยหวังว่าผลจากการศึกษานี้จะนักศึกษาจะเกิดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ที่เป็นภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ในการพัฒนานักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นพัฒนาทั้งนักศึกษาวิชาชีพครูและนักเรียนให้มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในเนื้อหาคณิตศาสตร์ ทั้งยังตอบสนองการเข้าสู่สังคมอาเซียนต่อไป รวมถึงการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับการเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางคณิตศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน
2. เพื่อเปรียบเทียบนวัตกรรมทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ หลังการใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนานกับเกณฑ์
3. เพื่อศึกษาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของนักศึกษา หลังการพัฒนานวัตกรรมทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน

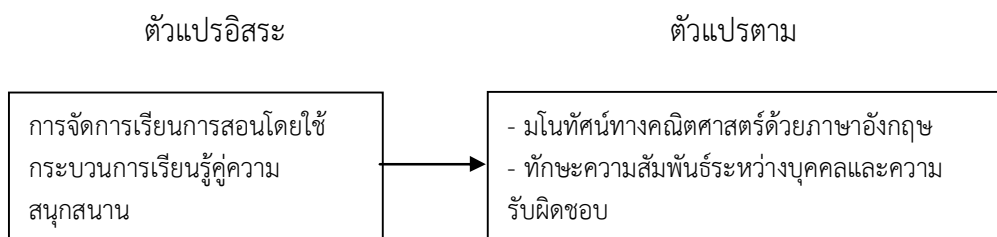
กรอบแนวคิดการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มในการสร้างองค์ความรู้ มีกิจกรรมการแข่งขันระหว่างกลุ่มเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และการทดสอบประเมินองค์ความรู้ รวมถึงการได้มีโอกาสตรวจสอบความรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น (Panarach, and Matney, 2013) เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการจาก 3 แนวคิดหลักด้วยกัน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (CIPPA Model) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ (ทศนา แคมมณี, 2552) ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD: Student Teams Achievement Divisions) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบเป็นทีมที่ผสมความรู้ความสามารถ ความสนุกสนาน มีการปฏิสัมพันธ์กัน (Slavin, 1995) และรูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขัน (TGT: Team Game Tournament) ที่เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อชัยชนะของทีม ผู้เรียนที่เก่งจะช่วยเหลือผู้ที่อ่อนกว่าจนเข้าใจ และต้องยอมรับซึ่งกันและกันเสมอ ความสำเร็จของทีมขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม (Slavin, 1995)



รูปแบบการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model)

จากแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (CIPPA Model) ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่มเพราะผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกันสามารถช่วยสอน หรือแก้ข้อผิดพลาดให้กันได้ (ชนธิป พรกุล, 2552) ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักวิธีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2551) การจัดการเรียนการสอนแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขัน (TGT) ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น และการจัดการเรียนการสอนแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขัน (TGT) ที่ผู้เรียนมีความตื่นตัวสนุกสนานกับการเรียนรู้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547) และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) ในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ



สมมติฐานการวิจัย

หลังการใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนานกับเกณฑ์นักศึกษามีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับครูคณิตศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน แบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ และแบบวัดทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รายละเอียด ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน จำนวน 5 แผน ตามสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตรงตามหลักสูตรคณิตศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต และสถิติและความเป็นแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ในขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

T: Teach หมายถึง การสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้สอนจัดเตรียมสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามหลักสูตรคณิตศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์หามโนทัศน์ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สร้างข้อสรุปในแต่ละสาระการเรียนรู้ แต่ละเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิด (mind mapping)

หลังจากนั้นให้นักศึกษาแต่ละคนไปศึกษานิยามของคำศัพท์เป็นภาษาอังกฤษ แล้วมาฝึกการอ่านออกเสียงให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

T: Team หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม การแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก กลุ่มละ 5 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันหาวิธีการศึกษาคำศัพท์คณิตศาสตร์ ซึ่งแบ่งตามสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ได้แก่ จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต และสถิติและความน่าจะเป็น

T: Tournament หมายถึง การแข่งขัน เป็นการจัดการแข่งขันระหว่างกลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาตอบคำถาม และผู้สอนเตรียมข้อคำถามเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้มีโอกาสทำคะแนนสูงสุดให้กลุ่ม การให้คะแนนแต่ละชุด ดังนี้

ในแต่ละสาระการเรียนรู้ ผู้สอนจะเตรียมข้อคำถาม 5 คำถาม ตามจำนวนนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม มีคะแนนเต็ม 15 คะแนน และแต่ละสาระการเรียนรู้ นักศึกษาแต่ละคนจะต้องไม่ตอบข้อคำถามในคะแนนเดิมที่กำหนดเป็นดังนี้

ข้อที่ 1	กลุ่มที่ 1	คนที่ 1	ถูกได้ 5	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 2	คนที่ 2	ถูกได้ 4	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 3	คนที่ 3	ถูกได้ 3	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 4	คนที่ 4	ถูกได้ 2	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 5	คนที่ 5	ถูกได้ 1	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
ข้อที่ 2	กลุ่มที่ 1	คนที่ 2	ถูกได้ 5	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 2	คนที่ 3	ถูกได้ 4	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 3	คนที่ 4	ถูกได้ 3	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 4	คนที่ 5	ถูกได้ 2	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 5	คนที่ 1	ถูกได้ 1	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
ข้อที่ 3	กลุ่มที่ 1	คนที่ 3	ถูกได้ 5	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 2	คนที่ 4	ถูกได้ 4	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 3	คนที่ 5	ถูกได้ 3	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 4	คนที่ 1	ถูกได้ 2	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน
	กลุ่มที่ 5	คนที่ 2	ถูกได้ 1	คะแนน	ผิดได้ 0	คะแนน

ดำเนินการไปเรื่อยๆ จนครบ 5 ข้อ และครบ 5 ชุด แต่ละกลุ่มมีคะแนนเต็ม 75 คะแนน

T: Test หมายถึง การทดสอบ ให้นักศึกษาแต่ละคนทำแบบทดสอบจับคู่คำศัพท์ ในแต่ละสาระการเรียนรู้

T: To build confident หมายถึง การสร้างความมั่นใจ ให้นักศึกษาลับกันเป็นผู้ตรวจข้อสอบ โดยผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ พร้อมให้คะแนนสำหรับข้อถูก และหลังจากนั้นรวมคะแนน ชมเชยผู้เรียนที่ได้คะแนนสูงสุด และให้กำลังใจผู้เรียนที่มีคะแนนต่ำกว่า

2. แบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ เป็นแบบทดสอบชนิดจับคู่ โดยเป็นการจับคู่คำศัพท์ในสาระการเรียนรู้จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต และสถิติและความน่าจะเป็น จำนวน 70 ข้อคำถาม 100 ตัวเลือก

3. แบบวัดทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เป็นแบบสอบถาม แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม ความสามารถในการปฏิบัติและรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยข้อคำถามเป็นดังนี้

- ในกลุ่มของนักศึกษาที่มีวิธีการช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำความเข้าใจกับเนื้อหาอย่างไรบ้าง
- นักศึกษาทำหน้าที่อย่างไรในกลุ่ม
- นักศึกษามีความรู้สึกอย่างไรในสถานการณ์ที่เพื่อนในกลุ่มตอบถูก เพื่อนในกลุ่มตอบผิด นักศึกษาตอบถูก และนักศึกษาตอบผิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ครั้งตามแผนการจัดการเรียนรู้
2. นักศึกษาทำแบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ
3. นักศึกษาทำแบบวัดทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ หลังการใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนานกับเกณฑ์ ใช้การทดสอบค่าที (one sample t-test)
2. การศึกษาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของนักศึกษา หลังการพัฒนา มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. นักศึกษามีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ ในระหว่างการใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนานเฉลี่ย 67 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 95.71 ของคะแนนเต็ม และหลังการใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนานเฉลี่ย 60.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.86 ของคะแนนเต็ม
2. หลังการใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนานนักศึกษามีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และทำงานเป็นทีม โดยการช่วยกันหาวิธีศึกษาคำศัพท์ ใช้กระดากปิดความหมายแล้วเวียนถามทุกคนภายในกลุ่ม ถ้ามีสมาชิกจำไม่ได้ ก็จะช่วยหาวิธีการแล้วแลกเปลี่ยนกัน และทบทวนกันหลายรอบ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจร่วมกัน แต่ละคนก็จะพยายามจำโดยสลับกันเป็นคนถาม-ตอบภายในกลุ่ม และตรวจสอบความเข้าใจซึ่งกันและกัน นักศึกษารู้จักการให้กำลังใจ การชมเชยเพื่อนที่ทำงานได้ดี และการให้อภัยเพื่อนที่ทำไม่ได้ และให้กำลังใจตนเอง พิจารณาจากผลการจัดการแข่งขันระหว่างกลุ่ม ทุกคนรู้สึกตื่นเต้น ถ้าสมาชิกในกลุ่มตอบถูก เพื่อนๆ ก็จะแสดงความชื่นชมยินดี ผู้ที่ตอบถูกรู้สึกภูมิใจในตนเอง ดีใจที่ทำคะแนนให้กับกลุ่มได้ ไม่ทำให้เพื่อนผิดหวัง และจะทำหน้าที่ต่อไปให้ดีที่สุด ส่วนคนที่ตอบผิดรู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถทำคะแนนให้กับกลุ่มได้ แต่ก็ตั้งใจที่จะพยายามให้มากกว่าเดิม ทำข้อต่อไปให้ได้ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มต่างก็ให้กำลังใจ คิดว่าเพื่อนทำดีที่สุดแล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักศึกษามีมโนทัศน์ด้านคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ ทั้งระหว่างการจัดการเรียนการสอนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน สูงขึ้นอย่างชัดเจน และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มในการสร้างองค์ความรู้ มีกิจกรรมการแข่งขันระหว่างกลุ่มเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และการทดสอบประเมินองค์ความรู้ รวมถึงการได้มีโอกาสตรวจสอบความรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น (Panarach, and Matney, 2013) โดยประยุกต์แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (CIPPA Model) (ทิตินา แคมมณี, 2552) ร่วมกับแนวการจัดการเรียนรู้แบบเป็นทีมที่ผสมความรู้ความสามารถ ความสนุกสนานด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กัน (STAD) (Slavin, 1995) การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการเรียน เกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ (ชานนท์ ศรีผ่องงาม, 2549) และแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อชัยชนะของทีม ผู้เรียนที่เก่งจะช่วยเหลือผู้ที่อ่อนกว่าจนเข้าใจ และต้องยอมรับซึ่งกันและกันเสมอ ความสำเร็จของทีมขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม แบบกลุ่มแข่งขัน (TGT) (Slavin, 1995) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรินทร์ ต้นสกุล (2552) และพวงเพ็ญ น้อยอาษา (2553) พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA Model ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น งานวิจัยของ ชานนท์ ศรีผ่องงาม (2549) นันทชัย นวลสอาด (2554) และทิพย์ภาภรณ์ อินทรอักษร (2554) พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบ STAD ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์มากกว่า ร้อยละ 70 และมีความก้าวหน้าในการเรียนคณิตศาสตร์ และงานวิจัยของ วรณภา สุขสำราญ (2553) และกาญจนากร สงดวง (2554) พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ TGT ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และทำงานเป็นทีม โดยการช่วยกันหาวิธีศึกษาคำศัพท์ ใช้กระดาดปิดความหมายแล้วเวียนถามทุกคนภายในกลุ่ม ถ้ามีสมาชิกจำไม่ได้ ก็จะช่วยหาวิธีการแล้วแลกเปลี่ยนกัน และทบทวนกันหลายรอบ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจร่วมกัน แต่ละคนก็จะพยายามจำโดยสลับกันเป็นคนถาม-ตอบภายในกลุ่ม และตรวจสอบความเข้าใจซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (CIPPA Model) ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่มเพราะผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกันสามารถช่วยสอน หรือแก้ข้อผิดให้กันได้ (ชนาธิป พรกุล, 2552) ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักวิธีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2551) การจัดการเรียนการสอนแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขัน (TGT) ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547) นักศึกษารู้จักการให้กำลังใจ การชมเชยเพื่อนที่ทำงานได้ดี และการให้อภัยเพื่อนที่ทำไม่ได้ และให้กำลังใจตนเอง พิจารณาจากผลการจัดการแข่งขันระหว่างกลุ่ม ทุกคนรู้สึกตื่นเต้น ถ้าสมาชิกในกลุ่มตอบถูก เพื่อนๆ ก็จะแสดงความชื่นชมยินดีผู้ที่ตอบถูกรู้สึกภูมิใจในตนเอง ดีใจที่ทำคะแนนให้กับกลุ่มได้ ไม่ทำให้เพื่อนผิดหวัง และจะทำหน้าที่ต่อไปให้ดีที่สุด ส่วนคนที่ตอบผิดรู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถทำคะแนนให้กับกลุ่มได้ แต่ก็ตั้งใจที่จะพยายามให้มากกว่าเดิม ทำข้อต่อไปให้ได้ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มต่างก็ให้กำลังใจ คิดว่าเพื่อนทำดีที่สุดแล้ว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเตรียมข้อคำถามสำหรับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการแข่งขัน แต่ละเนื้อหาควรเตรียมให้เท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม เพื่อที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะได้มีโอกาสตอบในทุกเนื้อหา
2. การจัดสมาชิกเข้ากลุ่มควรหาวิธีการที่เป็นการกระจายผู้เรียนให้แต่ละความสามารถ ในแต่ละกลุ่ม
3. ควรทำข้อตกลงกับผู้เรียนให้ดีเกี่ยวกับการกำหนดให้สมาชิกทุกคนได้ทำคะแนนในข้อที่มีคะแนนสูงสุดลดไปถึงข้อที่มีคะแนนต่ำสุด
4. การนำรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model) ไปใช้ ควรพิจารณาว่าหากข้อคำถามมีการคิดคำนวณ ควรให้กระตือรือร้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาผลการนำรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model) ไปพัฒนานวัตกรรมทางคณิตศาสตร์ในเนื้อหาและระดับอื่น
2. ควรศึกษาผลการนำรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model) ไปพัฒนานวัตกรรมทางคณิตศาสตร์ร่วมกับทักษะทางคณิตศาสตร์
3. ควรศึกษาผลการนำรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model) ไปพัฒนานวัตกรรมทางคณิตศาสตร์ร่วมกับศึกษาทักษะทางสังคม
4. ควรศึกษาผลการนำรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model) ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). *แนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- (2553). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนากร สงดวง. (2554). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (TGT) ร่วมกับวิธีสอนการแก้ปัญหาแบบเอสเอสซีเอส (SSCS) ที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม. หลักสูตรและการสอน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชนาธิป พรกุล. (2552). *การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- ชานนท์ ศรีพองงาม. (2549). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Teams Achievement Division: STAD) เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนจริง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม.การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ทิพย์ภาภรณ์ อินทรอักษร. (2554). *ผลการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม. หลักสูตรและการสอน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทิตินา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- นันทชัย นวลสอาด. (2554). *ชุดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติโดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. ปรินญาณินพนธ์ (กศ.ม. คณิตศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงเพ็ญ น้อยอาษา. (2553). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการและการแก้สมการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซีปปา (CIPPA Model)*. ปรินญาณินพนธ์ (กศ.ม. หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณภา สุขสำราญ. (2553). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง สมการและการแก้สมการ ด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค ที จี ที กับวิธีสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม. หลักสูตรและการสอน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2551). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุรินทร์ ต้นสกุล. (2552). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซีปปา (CIPPA MODEL) ที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ และความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม. หลักสูตรและการสอน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (มปป.). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางปฏิบัติ*. เอกสารอัดสำเนา.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). *21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- Cooney, T. J. D., and Henderson, K. B. (1975). *Dynamics of teaching secondary school mathematics*. Boston : Houghton Mifflin Company. June 23(8).
- Enggen; & Kauchak. (1992). *Mathematics education research : Past, present and future*. Bangkok : Unesco Asia-Pacific centre of educational innovation for development. November 53(11).
- Panarach, Y., & Matney, G. (2013). *Development 5t model for learning and enjoying*. Present in “6th East Asia Regional Conference on Mathematics Education (EARCOME6)” 17-22 March 2013, Phuket, Thailand
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice*. 2nd. Boston: Allyn & Bacon.

การจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

นงลักษณ์ ใจฉลาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รับต้นฉบับ: 24 พฤษภาคม 2557 รับตีพิมพ์: 27 มิถุนายน 2557

บทความวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประชากรคือ นักศึกษาวิชาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 300 คน และกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาวิชาโทบริหารการศึกษาชั้นปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2554 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 59 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 89.8 ซึ่งในขณะที่กำลังศึกษานักศึกษาส่วนใหญ่ได้เคยไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญามาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 86.4 และในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา นักศึกษาส่วนใหญ่เคยได้ไปทัศนศึกษาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 32.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.90$) โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับคือ ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x}=3.96$) ด้านการนำแผนไปสู่การดำเนินงาน ($\bar{x}=3.93$) ด้านการตรวจสอบประเมินผล ($\bar{x}=3.92$) และด้านการวางแผน ($\bar{x}=3.79$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทัศนศึกษา, กระบวนการเรียนรู้, แหล่งเรียนรู้, ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Field Trip Learning Process through Learning Resources and Local Wisdom Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

Nongluck Jaichalad

Pibulsongkram Rajabhat University

Received: 4 May 2557 Accepted: 27 June 2557

Research Article

This study aimed to investigate undergraduate students' opinions toward field trip learning process through learning resources and local wisdom Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, and to compare such opinions toward field trip learning process through learning resources and local wisdom. 59 students in an educational administration program, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, were selected from 300 students of the same program, using Multi-stage Random Sampling, to be the sample of this study. A 5-point-rating scale questionnaire was employed for data collection. Percentage, means, standard deviations and dependent t-test were used for data analyses.

The findings were as follows;

1. Most of students were female (89.8%); and 86.4 % had gained experiences through field trip learning process, and 32.2% of them went to field trip at least twice within the last five years. As a whole, students' opinions toward field trip learning process through learning resources and local wisdom were found at a high level ($\bar{x}=3.90$). When each aspect was considered, four highest mean scores were found respectively in *use of assessment results for improvement* ($\bar{x}=3.96$); *put the plan into action* ($\bar{x}=3.93$); *monitor evaluation results* ($\bar{x}=3.92$); and *plan for field trip*. ($\bar{x}=3.79$)

2. The comparison of students' opinions toward field trip learning process through learning resources and local wisdom Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, revealed no statistically significant difference at level 0.05

Keywords: field trip, learning process , learning resources, local wisdom

Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Dr.Nongluck Jaichalad Department of Educational Administration, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, E-mail: dr.nongluck@gmail.com

บทนำ

สังคมไทยเป็นสังคมฐานความรู้ที่มีการเรียนรู้ ความรู้ และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) เพื่อการปฏิรูป การศึกษาการบริหารและการจัดการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549)

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นอย่างมาก จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึก ในวัฒนธรรมที่ดีงามและ รู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มั่นคง เอื้อต่อการพัฒนาคนอย่างสอดคล้องกับ บริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต โดยการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกัน ต่อการเปลี่ยนแปลงทุกช่วงวัย สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมการเกื้อกูล เสริมสร้างทักษะให้คน มีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต การต่อยอดสู่นวัตกรรมความรู้ การฝึกฝนจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ การเปิดใจกว้าง พร้อมรับทุกความคิดเห็น และการปลูกฝังจิตใจที่มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ควบคู่กับการพัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต รวมทั้ง การพัฒนาต่อยอดตามศักยภาพและความถนัด รวมทั้งสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม โดยสร้างความตระหนักถึงการเคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน การสร้างค่านิยมให้มีพฤติกรรม การผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมการสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมน่าอยู่ จึงได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกระตุ้นให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ ด้วยการสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน สร้างนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และ สื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สร้างปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการ การพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ทั้งนี้ ในการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2539-2550 ได้กำหนดถึงการปฏิรูป การศึกษาซึ่งสรุปได้ว่า แนวทางในการจัดการศึกษานั้น ควรให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้กับนักเรียน โดยวิธีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กล่าวคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น และความตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ จึงได้กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริม การดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ไว้ในมาตรา 25 ดังนี้ “มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้ง แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ

สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

แต่ปัญหาที่สำคัญที่สุดของการศึกษาในระบบ คือ ความไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริงและการปฏิบัติจริง มีผู้รู้จากการปฏิบัติจริงมากมาย เช่น ผู้เชี่ยวชาญการเพาะปลูก ผู้เชี่ยวชาญการเลี้ยงปลา ศิลปิน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ประเพณีท้องถิ่น ผู้รู้ทางศาสนา แพทย์แผนไทย ฯลฯ ถ้าเปิดประตูโรงเรียนให้นักเรียนได้เรียนการปฏิบัติกับผู้รู้ในชุมชนเหล่านี้เขาจะได้พบกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ในการปฏิบัติการเรียนการสอนจะสนุกหลากหลาย เป็นการสร้างศีลธรรมพื้นฐานคือ การเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคน โดยเฉพาะคนเล็กคนน้อย คนยากคนจน ชาวบ้านซึ่งมองตนเองว่าไม่มีเกียรติ แต่ถ้านักเรียนไปเรียนกับชาวบ้าน ชาวบ้านจะกลายเป็นผู้มีเกียรติขึ้นมาทันทีและเมื่อนักเรียนเรียนจากใครก็จะเคารพว่าเขาเป็นครู นี่คือการสร้างความเคารพศักดิ์ศรี และคุณค่าความเป็นคนของชาวบ้าน ศีลธรรมพื้นฐานที่จะทำให้แก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ความยากจน ปัญหาสังคมต่างๆ อันจะส่งผลต่อไปให้บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) และในปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แต่ผู้บริหารและครูยังขาดการส่งเสริมและการใช้สถานศึกษาภายนอกให้เหมาะกับการเรียนการสอน ไม่เป็นระบบ และขาดกระบวนการที่ชัดเจน แหล่งเรียนรู้บางแห่งจึงไม่ได้ถูกใช้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติก็ถูกละเลย ไม่ได้เข้าไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง (ประเวศ วะสี, 2545)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น มีความสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งมุ่งเน้นการบริหารจัดการศึกษาทุกพันธกิจอย่างมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการอุดมศึกษาของชาติ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศไทยอย่างยั่งยืน ตลอดจนคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีการจัดการศึกษาด้วยปรัชญาที่ว่า "ผลิตครู พัฒนาวิชาชีพครูและการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น" ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยยึดหลักการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิง (W. Edwards Deming) นำไปบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกันในการจัดกระบวนการทัศนศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการนำแผนไปสู่การดำเนินงาน (Do) ด้านการตรวจสอบประเมิน (Check) และด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข (Act) เพื่อนำเสนอกระบวนการจัดทัศนศึกษาให้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการทัศนศึกษาอย่างเป็นระบบ และเป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยในครั้งนี้ โดยยึดหลักการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิง (W. Edwards Deming) นำไปบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกันในการจัดกระบวนการทัศนศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการนำแผนไปสู่การดำเนินงาน (Do) ด้านการตรวจสอบประเมิน (Check) และด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักศึกษาวิชาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 300 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาโทบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 3 ประจําการศึกษา 2554 สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 59 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตำบลศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรไว้ดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดหลักการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิง นำไปบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกันในการจัดกระบวนการทัศนศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการนำแผนไปสู่การดำเนินงาน (Doing) ด้านการตรวจสอบประเมิน (Checking) และด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข (Acting)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 89.8 ซึ่งในขณะที่กำลังศึกษาส่วนใหญ่ได้เคยไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญามาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 86.4 และในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา นักศึกษาส่วนใหญ่เคยได้ไปทัศนศึกษาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 32.2

1.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.90$) โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับคือ การนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x}=3.96$) ด้านการนำแผนไปสู่การดำเนินงาน ($\bar{x}=3.93$) ด้านการตรวจสอบประเมินผล ($\bar{x}=3.92$) และด้านการวางแผน ($\bar{x}=3.79$) โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาในรายด้านดังนี้

1) ด้านการวางแผน (Planning)

นักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้ (1) การเตรียมการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 มีการแต่งตั้งองค์คณะกรรมการหรือกลุ่มบุคคลเพื่อรับผิดชอบในการวางแผนการบริหารตามวัตถุประสงค์

ของโครงการอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 มีการกำหนดทรัพยากรที่ต้องการเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง (2) **การวิเคราะห์ข้อมูล** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 มีการศึกษาสภาพปัจจุบันของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 6 มีการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น (3) **การกำหนดแผนงานของโครงการ** ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 มีการประชุมผู้รับผิดชอบระดับหัวหน้าเพื่อจัดทำแผนงานของโครงการ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 มีการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาไว้ในแผนงานของโครงการ (4) **การปฏิบัติตามแผนงานโครงการ** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11 การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการหรือกลุ่มบุคคลรับผิดชอบเพื่อการปฏิบัติงานตามแผนอย่างอิสระ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 14 การให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมปรึกษาหารือทุกขั้นตอนในการดำเนินโครงการ (5) **การประเมินผลแผน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 18 การรายงานผลการประเมินต่อผู้บังคับบัญชาเป็นลายลักษณ์อักษร และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 16 การประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนร่วมกับทุกฝ่าย

2) ด้านการนำแผนไปสู่การดำเนินงาน (Doing)

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

(1) **การพิจารณาและวิเคราะห์ภารกิจเป้าหมาย** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การวิเคราะห์งานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการดำเนินงาน และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 การจัดให้มีคณะกรรมการบริหารเป็นองค์คณะบุคคล (2) **การจัดแบ่งกลุ่มงานและการประสานงาน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 10 การจัดสรรทรัพยากรในส่วนกลางเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการอย่างเหมาะสม และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 8 การจัดแบ่งงาน เพื่อกระจายความรับผิดชอบโดยยึดวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นหลัก (3) **การจัดแบ่งกลุ่มงาน และการประสานงาน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 14 การจัดโครงสร้างการบริหารแสดงเส้นทางการประสานสัมพันธ์ของทุกฝ่าย และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 12 การจัดทำแผนภูมิการปฏิบัติงานและแสดงสายการบังคับบัญชาอย่างชัดเจน (4) **การเขียนแผนภูมิแสดงโครงสร้างการบริหารงาน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การแจ้งการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 การกำหนดให้คณะกรรมการทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Checking)

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

(1) **การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การแจ้งการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 การกำหนดให้คณะกรรมการทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (2) **การกำหนดตัวชี้วัดและเครื่องมือที่จะใช้วัด** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 การกำหนดตัวชี้วัดโดยการเปรียบเทียบผลงานที่ทำได้กับมาตรฐานที่ตั้งไว้ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 6 การให้คณะกรรมการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดการดำเนินงาน (3) **การดำเนินการตรวจสอบประเมินผล** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 14 การดำเนินการตรวจสอบโดยยึดหลักความยุติธรรมพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 13 การกำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมการประเมินตามโครงสร้าง

การปฏิบัติงานตามสายงาน (4) การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งไว้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 15 การวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อนำผลไปปรับปรุงการดำเนินโครงการในครั้งต่อไป และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 16 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4) ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข (Acting)

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ผลการประเมิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 การประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยเน้นการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้การดำเนินโครงการไม่บรรลุผล (2) การแจ้งผลการประเมิน ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 การแจ้งผลการประเมินโครงการได้แก่ คณะกรรมการทุกคนทราบโดยนำเป้าหมายที่ได้ตกลงกันมาพิจารณาร่วมกัน และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 การนำหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการบรรลุเป้าหมายหรือไม่บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติงานมาแสดงอย่างเป็นรูปธรรม (3) การวางแผนกำหนดแนวทาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 การวางแผนนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินโครงการ/กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 6 จัดทำแผนปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการ ในกรณีที่พบว่าเป้าหมายการทำงานไม่บรรลุผลสำเร็จ และข้อ 7 การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการทุกคนมีส่วนร่วมประเมินภาพรวมของผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา (4) การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไข ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 9 การประเมินผลสำเร็จของงาน โครงการ/กิจกรรมหลังการปรับปรุงแก้ไขและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 10 การรายงานผล ขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงานหลังการปรับปรุง เป็นลายลักษณ์อักษร

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาในรายด้านดังนี้

1) ด้านการวางแผน (Planning)

นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้ (1) การเตรียมการ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน (2) การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในข้อ 2 คือ การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น (3) การกำหนดแผนงานของโครงการ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน (4) การปฏิบัติตามแผนงานโครงการ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

(5) **การประเมินผลแผน** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

2) ด้านการนำแผนไปสู่การดำเนินงาน (Doing)

นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้ (1) **การพิจารณาและวิเคราะห์ภารกิจเป้าหมาย** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน (2) **การจัดแบ่งกลุ่มงานและการประสานงาน** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน (3) **การเขียนแผนภูมิแสดงโครงสร้างการบริหารงาน** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Checking)

นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้ (1) **การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในข้อ 1 คือ การแจ้งการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน (2) **การกำหนดตัวชี้วัดและเครื่องมือที่จะใช้วัด** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน (3) **การดำเนินการตรวจสอบประเมินผล** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน (4) **การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งไว้** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

4) ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข (Acting)

นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้ (1) **การวิเคราะห์ผลการประเมิน** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน (2) **การแจ้งผลการประเมิน** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน (3) **การวางแผนกำหนดแนวทาง** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน (4) **การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไข** พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมด้านการวางแผน ด้านการนำแผนไปสู่การดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษา อยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับพรสวรรค์ วิษณุวงศ์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ในการดำเนินงานด้านการวางแผนการจัดการแหล่งเรียนรู้ และด้านการนำแผนการจัดการแหล่งเรียนรู้ไปปฏิบัติดำเนินการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนะโรตม อินตะปัน (2544) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองลำพูน ผลการวิจัย พบว่าครูส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้และห้องสมุดมีการเปิดให้บริการทั้งวัน และมีบรรณารักษ์ดูแลด้วยตนเอง สอดคล้องกับรจนา เฉลิมชัย (2546) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการใช้แหล่งวิทยาการการเรียนรู้ ประกอบการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก ในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เลือกเรียนตามความสนใจ สร้างประสบการณ์ตรง ส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง นักศึกษาได้มีโอกาสจัดระบบการเรียนรู้ เลือกกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ รู้จักสังเกตหาเหตุผล ตระหนัก ช่างซึ่งในคุณค่าของภูมิปัญญาสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรของท้องถิ่นร่วมกันเป็นอย่างดี และได้เปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้กล่าวถึง แนวทางการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สู่ความสำเร็จโดยกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน ไว้ดังนี้ 1) ขั้ววางแผน (Plan) ประกอบด้วย กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์โครงการ 2) ขั้วการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (DO) ประกอบด้วย จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สนใจได้ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า มีการรวบรวมข้อมูลการใช้ เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป 3) ขั้วตรวจสอบ ทบทวน กำกับติดตาม (CHECK) โดยกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตาม และประเมินการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาอุปสรรคในระหว่างการดำเนินการ มีการประเมินทบทวนปรับปรุง กระบวนการดำเนินการ ให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของโรงเรียนในฝันที่โรงเรียนกำหนดไว้ ตามบริบทของโรงเรียนเอง มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการ การสร้าง การพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน และ 4) ขั้วสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ACTION) การสรุปรายงานการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ รวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ ให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดต่อไป

จากความสอดคล้องดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินการจัดการแหล่งเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ต้องอาศัยระบบและกระบวนการในการบริหารจัดการที่ดี บุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือดำเนินงานภายใต้แผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งในกระบวนการจัดทัศนศึกษาในครั้งนี้ ได้มีการชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดเพื่อสร้างความเข้าใจแก่นักศึกษาก่อนที่จะลงไปทัศนศึกษา มีการจัดองค์กรโดยแบ่งเป็นฝ่ายและการพัฒนาต่อยอดต่อไป

มอบหมายงานที่ชัดเจน เมื่อถึงเวลาปฏิบัติงานนักศึกษาก็สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำการตรวจสอบความพร้อมในการเตรียมงานทุกด้าน รวมถึงเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง จึงทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดทำศนศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากข้อค้นพบที่แตกต่างจากงานวิจัยของ สิริยุพา ศกุนตะเสถียร (2545) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า ในภาพรวมมีการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยของ วิทยาภรณ์ สุขสนธิวงศ์ (2552) ได้ทำการศึกษารื่อง การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 โดยผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ในภาพรวมมีการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในระดับปานกลาง พรสวรรค์ วิษณุวงศ์ (2552) ได้ทำการศึกษารื่อง การจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในเขตภาคกลาง ในภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และ รัชตะวัน วรดิษฐ์วงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยรื่อง การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของอาจารย์และนิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีต่อการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ

จากข้อค้นพบความแตกต่างดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินการจัดกระบวนการจัดทำศนศึกษา ผู้ศึกษาไม่ได้มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น กำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จึงทำให้ผลการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ สุมน อมรวิวัฒน์ (2544) ได้ทำการศึกษารื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนผลการศึกษาพบว่า นักเรียนไม่มีโอกาสได้ไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมากนัก เนื่องจากครูไม่นำไปเพราะจะเกิดปัญหาเรื่อง การควบคุมแนวทางการแก้ไขที่ได้เสนอแนะไว้ คือ ครูควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการจัดทำศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการจัดทำศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ งามมาโนช (2550) ได้ทำการวิจัยรื่อง สภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์ (2549) ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า พิจารณาจากสภาพต่างกัน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

แต่การเปรียบเทียบตามสภาพดังกล่าวข้างต้น พบความแตกต่างจากงานวิจัยของ วิทยาภรณ์ สุขสนธิวงศ์ (2552) ซึ่งได้ทำการศึกษารื่อง การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 โดยผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากงานวิจัยของ รัชตะวัน วรดิษฐ์วงศ์ (2540) ได้ทำ

วิจัยเรื่อง การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการเปรียบเทียบทัศนะต่อการจัดทรัพยากรการเรียนรู้โดยรวม จำแนกตามสถานภาพ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า การดำเนินงานในด้านการวางแผนและด้านการตรวจสอบประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำอยู่ใน 2 ลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอการนำผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยครั้งต่อไปโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในวางแผนการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของแหล่งเรียนรู้ก่อนดำเนินโครงการเพื่อส่งผลให้การวางแผนงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ในการตรวจสอบประเมินผลการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนร่วมกันทุกคน เพื่อให้รับทราบสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อการวางแผนการจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางวางแผนการศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการวางแผนการศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเป็นระบบ

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการตรวจสอบประเมินผลโครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- นะโรตม อินตะปัน. (2544). การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชน อำเภอมืองลำพูน.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์. (2549). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา และผู้นำทางการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเวศ วะสี. (2545). การดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้. สารปฏิรูป, 20 (29), 19-21.
- พรสวรรค์ วิษณุวงศ์.(2552). การจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รจนา เฉลิมชัย. (2546). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการใช้แหล่งวิทยาการการเรียนรู้ ประกอบการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- รัชตะวัน วรดิษฐ์วงศ์. (2540). *การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิทยาภรณ์ สุขสนธิวงศ์. (2552). *การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . (2547). *การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 - 2554*. กรุงเทพฯ: วิ.เจ. พรินต์ติ้ง.
- . (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559*. กรุงเทพฯ: วิ.เจ. พรินต์ติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549): ฉบับสรุป*. สำนักงานนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สิริยุพา ศกุนตะเสถียร.(2545). *การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2544). กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และธรรมชาติ, ใน *ประมวลบทความการปฏิรูปการศึกษา*. หน้า 43-44. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องอาจ แสนมานิช. (2550). *สภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษาเรื่องเค้าโครงการวิจัยของนักศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดี

สุขแก้ว คำสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รับต้นฉบับ: 29 เมษายน 2557 รับผิดชอบ: 18 มิถุนายน 2557

บทความวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดี (STAD) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักศึกษาสาขาวิชา คณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจำนวน 50 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมงการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้รูปแบบการวิจัยกลุ่มเดียวสอบหลัง (One – group Post – test Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบแบบปรนัยประเภทเลือกตอบ ชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 100 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยทางการศึกษาเรื่อง เค้าโครงการวิจัย ของนักศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดี (STAD) สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, วิชาการวิจัยการศึกษา, การสอนแบบร่วมมือ, เทคนิค เอสทีเอดี

The Study of Educational Research Subject Learning Achievement on Research Proposal Topic through Cooperative Learning with STAD Technique

Sukkaew Comeson

Pibulsongkram Rajabhat University

Received: 4 April 2557 Accepted: 18 June 2557

Research Article

The purpose of this research was to compare learning achievement on research proposal of mathematics major students who enrolled in Educational Research subject taught through Cooperative Learning with STAD technique in Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University. Fifty students majoring in Mathematics purposively selected as a subject of this study in semester 2, 2013, were taught with STAD technique for 20 hours; 4 hours a week within 5 weeks. A one-group post-test design was employed. A multiple choice test was used. Data were analyzed using means ($\bar{X}$) standard deviations (S.D.) and t – test

Findings indicated that learning achievement on research proposal of mathematics major students who enrolled in educational research subject taught through Cooperative Learning with STAD technique was higher than the criterion at a significant level of 0.05

Keywords: learning achievement, educational research subject, co-operative Learning, STAD technique

บทนำ

การศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญ ที่สามารถพัฒนาคนให้มีศักยภาพที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจร่างกายและสังคม ในการจัดการศึกษาของไทยจึงมุ่งเน้นความสำคัญทางด้านความรู้ ด้านคิดความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 3) อันเป็นคุณภาพของคน แม้ว่าหลักสูตรและแนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทุกฉบับที่ผ่านมาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 (4) มุ่งจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกกลุ่มสาระก็ตามเมื่อผู้เรียนเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาคูณลักษณะเหล่านี้ก็ยังไม่อาจครบสมบูรณ์แบบได้

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานอกจากมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านสติปัญญาในสาขาวิชาที่ตนถนัด ผนวกกับคุณลักษณะที่จะสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้การวิจัยในรายวิชาหนึ่งที่จะสามารถหล่อหลอมคุณลักษณะเหล่านั้นได้ แต่ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอน

Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Assistant Professor Dr. Sukkaew Comeson Department of Educational Measurement, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University E-mail: sukkaew006@hotmail.co.th

รายวิชาวิจัยนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมักจะต่ำ สาเหตุอาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนน้อย

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนรายวิชาดังกล่าวท่านหนึ่งจึงต้องการที่จะศึกษาการใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดี เพื่อส่งเสริมสนับสนุนความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้น

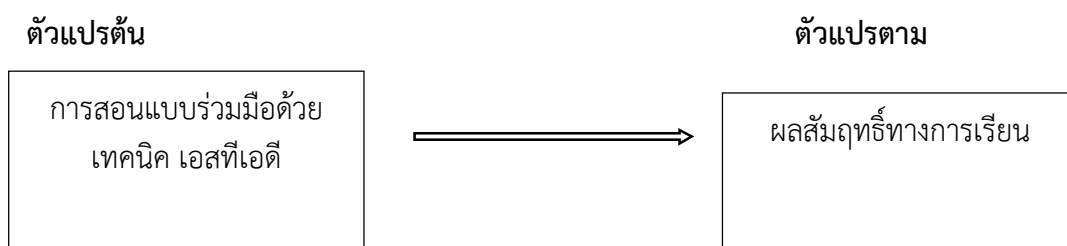
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษาเรื่องเค้าโครงการวิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดี

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษาเรื่อง เค้าโครงการวิจัย ของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดีสูงกว่าเกณฑ์

กรอบแนวคิดการวิจัย



วิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้รูปแบบการวิจัยกลุ่มเดียวสอบหลัง (One – group Post – test Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 4 ชั้นปี คือ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 รวมจำนวน 200 คน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 50 คน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย เทคนิคการสอนโดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดี และแบบทดสอบซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยประเภทเลือกตอบชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 20 ข้อ รวมจำนวน 100 ข้อ ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาการวิจัย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัยและสถิติในการวิจัย ซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหา โดยข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 - 1 และหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20)

มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.94 และแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.78 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง 0.21 – 0.93

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษา เรื่องเค้าโครงการวิจัยโดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดี (STAD)

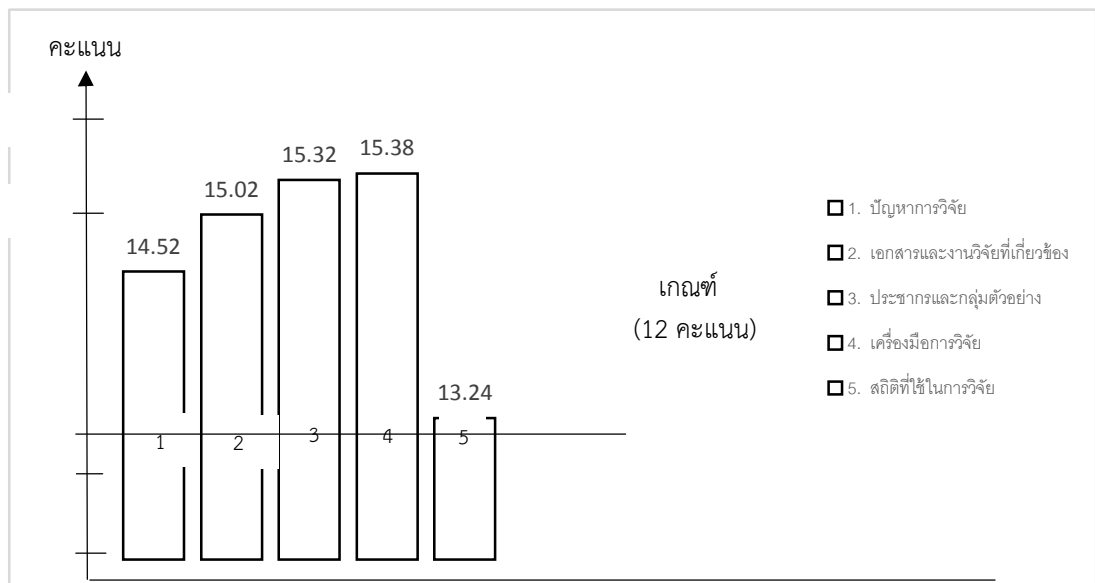
เนื้อหา	ความถี่ของคะแนน						$\bar{x}$	S.D.
	12	13	14	15	16	17		
1. ปัญหาการวิจัย	4	5	13	18	9	1	14.52	1.57
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	0	2	10	24	13	1	15.02	2.01
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	0	0	6	27	12	5	15.32	1.89
4. เครื่องมือการวิจัย	0	0	1	31	16	2	15.38	2.23
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	16	12	16	6	0	0	13.24	1.06
รวมเฉลี่ย							14.70	1.97

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษาเรื่องเค้าโครงการวิจัยโดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอดี (STAD) ในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.70 เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า คะแนนที่สูง 3 ลำดับแรก คือ เครื่องมือการวิจัย ($\bar{x} = 15.38$) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ($\bar{x} = 15.32$) และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 15.02$)

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษา เรื่อง เค้าโครงการวิจัย ของนักศึกษา กับเกณฑ์

n	$\bar{x}$	เกณฑ์	t	P-value
50	14.70	12.00	3.78	0.00

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษาเรื่องเค้าโครงการวิจัย ของนักศึกษา สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05



ภาพ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษาของนักศึกษาสาขาคณิตศาสตร์เรื่องเค้าโครงวิจัย โดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอตี (STAD) จำแนกรายด้าน เปรียบเทียบกับเกณฑ์

จากภาพ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษา ของนักศึกษาสาขาคณิตศาสตร์ เรื่องเค้าโครงวิจัยโดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอตี (STAD) จำแนกตามรายด้าน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ผลปรากฏว่า ผ่าน เกณฑ์การประเมิน 60 % (12 คะแนนขึ้นไป) ทั้ง 5 ด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษาเรื่องเค้าโครงการวิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอตี (STAD) ที่เรียนเรื่องเค้าโครงการวิจัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ทุกด้าน ทั้งด้านปัญหาการวิจัย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทคนิคการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอตี เป็นเทคนิคการสอนที่ผู้เรียนทุกคนต้องลงมือปฏิบัติศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ระบบกลุ่มมีการแบ่งงานให้ทุกคนรับผิดชอบ แล้วนำเสนอผลงานของกลุ่มต่อเพื่อนร่วมห้องเรียนพร้อมทั้งสร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาที่กลุ่มนำเสนอทำการทดสอบพร้อมเฉลยซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอตี ที่พัฒนาขึ้นโดย สลาวัน (Slavin, 1978; 1987; 1990; 1995) ที่กล่าวว่า เทคนิคการสอนแบบเอสทีเอตี เป็นรูปแบบการสอนที่ครบวงจรผู้เรียนรู้ได้โดยการปฏิบัติสิ่งต่างๆด้วยตนเองด้วยเทคนิคการสอนแบบนี้ได้แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆละ 4-5 คน เน้นให้มีแบ่งงานกันทำ ช่วยเหลือกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยในแต่ละกลุ่มจะประกอบได้ด้วย ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นผลซึ่งกันและกัน ได้เรียนรู้สภาพอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของคนในกลุ่ม ตลอดจนเพื่อนที่จะเรียนรู้และรับผิดชอบงานของผู้อื่น โดยมุ่งเน้นประโยชน์และผลสำเร็จของกลุ่ม และอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้นอาจเนื่องมาจากนักศึกษาทุกคน ทุกกลุ่ม นอกจากจะต้องเตรียมเนื้อหาที่ตนได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้าเพื่อเตรียมนำเสนอ และยังต้องไปสร้างแบบทดสอบพร้อมเฉลยคำตอบเพื่อทำการทดสอบกับกลุ่มเพื่อนร่วมห้อง หลังจาก

นำเสนอผลงานของกลุ่มในแต่ละครั้งจะมีการทดสอบทุกครั้ง สิ่งนี้ เป็นผลดีทำให้นักศึกษาจะต้องเข้าเรียนทุกครั้ง เพราะหากไม่เข้าเรียนครั้งใดจะทำให้นักศึกษาคนนั้นไม่ได้รับการทดสอบ ในทางตรงข้าม ผู้ที่เข้าเรียนสม่ำเสมอ ก็จะทำให้เข้าใจในบทเรียนและตั้งใจเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะถูกทดสอบเมื่อสิ้นสุดการนำเสนอของกลุ่ม แต่ละครั้ง จึงทำให้นักศึกษาตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาและอีกประการหนึ่ง การทดสอบจะเกิดขึ้นหลังจากกลุ่มเพื่อน นำเสนองานกลุ่ม ความรู้ต่างๆ นักศึกษาส่วนใหญ่ยังจำได้ ไม่ลืม จึงทำให้ได้คะแนนสูง ส่งผลให้ในภาพรวม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้นทุกคนทั้งกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอตี จะต้องใช้เวลานานและต่อเนื่อง ดังนั้นในการนำวิธีการสอนแบบร่วมมือไปใช้ควรจัดตารางเรียนที่มีคาบต่อเนื่องกันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอตี ครูผู้สอนควรมีการวางแผนล่วงหน้าให้เป็นระบบและชัดเจน โดยเฉพาะการกำหนดงานหรือใบงาน แล้วแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าเพื่อให้ นักศึกษาได้ศึกษาล่วงหน้าและเตรียมวางแผนสำหรับการเรียนครั้งต่อไป โดยครูแสดงบทบาทเป็นพี่เลี้ยงให้ ข้อเสนอแนะอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอตี ในวิชาต่างๆ วิชาใด วิชาหนึ่งตลอดปีการศึกษาเพื่อศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ในรายวิชานั้นตลอดปีการศึกษา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอตี กับการสอนวิธีอื่นๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- โกเมน อรัญเวศ. (2538). ผลการสอบทบทวนตามรูปแบบ STAD ที่มีต่อคะแนนสอบปลายภาคเรียนวิชา คณิตศาสตร์ และทักษะเชิงปฏิบัติสัมพันธ์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มยุรี สาลิวงศ์. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความภาคภูมิใจในตนเองของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD กับกิจกรรมการเรียน ตามคู่มือครูของ สสวท. ปริญญาโท ศษ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มาสิวรรณ แก่นแก้ว. (2538). ผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยวิธี STAD. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2554). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- Slavin, R. E. (1978). STAD. *Journal of Research and Development in Education*, 12 : 42 – 48
- (1987). Cooperative learning and cooperative school. *Educational Leadership*. 4. 7-13.

- . (1990). *STAD and TGT cooperative learning : Theory research and practice*. N.J. Englewood Cliffs : Prentice Hall. 2-12
- . (1995). *Cooperative learning: Theory, research and practice*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.

ทิศทางการพัฒนาแรงงานไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ณิรดา เวชญาลักษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รับต้นฉบับ: 17 กุมภาพันธ์ 2557 รับตีพิมพ์: 10 พฤษภาคม 2557

บทความวิชาการ

บทความเรื่อง “ทิศทางการพัฒนาแรงงานไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพแรงงานไทยให้ตรงกับการต้องการของตลาด และแสดงเจตคติด้านค่านิยมของประชาชนยังยึดติดอยู่กับเรื่องการเรียนรู้สายสามัญที่เชื่อกันว่าจะเป็นหลักประกันการประกอบอาชีพในอนาคตที่ดีกว่าการเรียนรู้สายอาชีพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการแรงงานที่มีคุณลักษณะหลากหลาย ตามลักษณะการผลิตที่พัฒนาโดยอาศัยเทคโนโลยีมามีส่วนร่วมในการผลิตมากขึ้น จึงควรมีการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานและนำข้อมูลไปเชื่อมโยงทั้งโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา โครงสร้างของประชากร โครงสร้างของเศรษฐกิจให้สอดคล้องกัน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ทั้งบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ) จะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคนให้มีความรู้และมีทักษะฝีมือพื้นฐาน มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบอาชีพได้ และสามารถกำหนดทิศทางการประกอบอาชีพของคนในประเทศ และเป็นกำลังสำคัญในการร่วมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้ประเทศชาติและประชาคมอาเซียนได้

คำสำคัญ: การพัฒนาแรงงานไทย, ประชาคมอาเซียน

The Directions for Thailand to ASEAN's Workforce Development

Nirada Wechayaluck

Pibulsongkram Rajabhat University

Received: 17 February 2014 Accepted: 10 May 2014

Review Article

The purposes of this article were to analyze and to propose the directions for Thailand workforce development to meet market needs, and to reveal people attitudes towards the belief that learning in schools with general education could guarantee better future careers than learning in vocational education institutes. Unfortunately, it is not relevant to the current requirements for working industries that require those having various qualifications where much more technology is applied in production. This pointed out that there should be a survey on demand in the labor market, to help connect the information found in educational curriculum, demographic, and economic frameworks. The educational quality development (including personnel, budget, tools, technological equipment, and administration) could be a starting point for people development to help them have knowledge and basic skills for lifetime learning and working. This could pinpoint the directions of occupations in our country, and be the main source of our nation's and ASEAN's prosperity.

Keywords: Thai workforce development, ASEAN community

บทนำ

แรงงานไทยเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากประเทศไทย ได้พัฒนาระบบการผลิตจากส่วนใหญ่โดยภาคเกษตรกรรม เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีการผลิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของภาคอุตสาหกรรม และการบริการ รวมทั้งมีการขยายตัวทางภาคธุรกิจการก่อสร้าง และอสังหาริมทรัพย์ ดังนั้น แรงงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันในภาพรวม ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549) ในช่วงปี ค.ศ. 2000-2010 มีการขยายตัวเฉลี่ยปีละ 4.4% ส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีความต้องการแรงงานสูง โดยเฉพาะแรงงานระดับกึ่งฝีมือและระดับเทคนิค ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องเร่งพัฒนาคุณภาพแรงงานให้มีฝีมือตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558

การเปิดประชาคมอาเซียน ในปี 2558 จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีของอาเซียน และไทยต้องเตรียมพร้อมรับมืออย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะจะมีการเปิดเสรีทางการค้า การบริการ และการลงทุน รวมถึงเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีฝีมือ การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีของอาเซียน ซึ่งอาจจะเกิดผลดีที่จะแก้ปัญหา

Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Dr.Nirada Wechayaluck Department of Educational Administration, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, E-mail: nirada_17@hotmail.com

การขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากแรงงานต่างชาติที่มีฝีมือจะเข้ามาทำงานในประเทศไทยง่ายขึ้น ทำให้แรงงานไทยมีการพัฒนาศักยภาพ มีการแข่งขันด้านทักษะแรงงานมากขึ้น ขณะเดียวกัน จะทำให้แรงงานไทยถูกแย่งงานได้ ซึ่งได้มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือด้านวิชาชีพของอาเซียน ใน 7 สาขา ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี และช่างสำรวจ หรืออาจมีแรงงานจากต่างประเทศเข้ามาทดแทนแรงงานที่มีค่าตอบแทนต่ำกว่า ดังนั้น การเตรียมความพร้อมให้แก่แรงงานไทยจึงมีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความกังวลในการพัฒนาแรงงานฝีมือเพื่อเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 คือ แรงงานที่ไร้ฝีมือจะถูกแย่งงาน และในประเทศไทยมีแรงงานที่ไร้ฝีมือจำนวนไม่น้อยที่จะได้รับผลกระทบ ซึ่งแรงงานไร้ฝีมือส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ขาดโอกาสทางการศึกษา รัฐบาลและหน่วยงานทางการศึกษา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงต้องร่วมกันกำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือแรงงานกลุ่มดังกล่าวโดยเร่งด่วน มาตรการสำคัญคือการให้การศึกษา โดยเน้นการส่งเสริมด้านภาษาอังกฤษและภาษาจีนกลางเป็นสำคัญ ควบคู่ไปกับการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยี และการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย

จากการวิเคราะห์และสำรวจแรงงานของ สราวุธ ไพฑูรย์พงษ์ (2554) นักวิชาการอาวุโส ฝ่ายการวิจัยทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาสังคม สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) เปิดเผยว่า แรงงานระดับล่างขาดแคลนมาก จากการสำรวจในปี 2551 พบว่า ความต้องการแรงงานระดับล่าง (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น) จำนวนมากถึงเกือบ 27 ล้านคนหรือ 72.3% ของการจ้างงาน แต่เข้าสู่ตลาดแรงงานเพียง 2-3 หมื่นคน ส่วนใหญ่ต้องการเรียนต่อในระดับสูง เพราะต้องการค่าตอบแทนสูงตามคุณวุฒิการศึกษา แรงงานอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้มีอายุเกิน 80 ปี กว่า 6.8 หมื่นคนและทำงานไม่ได้เลยในแต่ละปี

จาตุรนต์ ฉายแสง (2557) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) กล่าวว่าปัจจุบันมีนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละประมาณ 9 แสนคน ซึ่งในจำนวนนี้เลือกเรียนต่อสายสามัญในสัดส่วนกว่า 60% ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ไม่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ และไม่ตรงความต้องการของตลาดแรงงานที่ขณะนี้มีความต้องการกำลังคนในสายอาชีพเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมในสาขาต่างๆ จำนวนมาก แต่กลับไม่มีกำลังคนป้อนเข้าได้เพียงพอ เพราะเด็กส่วนใหญ่เลือกเรียนต่อสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ

อนุสรณ์ ธรรมใจ (2556) กล่าวถึงแนวโน้มที่สำคัญที่ช่วยอธิบายว่า ค่าจ้างในไทยแพงหรือไม่ คือ ผลผลิตภาพแรงงานไทยในอนาคตจะเป็นอย่างไร ปัจจุบันผลผลิตภาพแรงงานไทย (Labor Productivity) เติบโตช้ามาก เพียงแค่ 3% ต่อปี (จีน 9.2%, เวียดนาม 5.3%) ขณะเดียวกัน ผลตอบแทนของแรงงานก็ลดลงทุกระดับการศึกษา สะท้อนปัญหาด้านคุณภาพของการศึกษาไทย

ธนิต โสรัตน์ (2557) รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสายงานเศรษฐกิจและโลจิสติกส์ ส.อ.ท. วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทยปี 2554 ประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งคือ ปัจจัยค่าแรงที่ปรับตัวสูงและปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคการผลิต การปรับค่าแรงขั้นต่ำแบบก้าวกระโดดในบางจังหวัดมีการปรับค่าแรงถึงวันละ 14 -17 บาท (ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 2554) อาจมีผลทำให้อุตสาหกรรมบางพื้นที่และบางประเภทประสบปัญหาด้านต้นทุนที่สูง และได้สรุปว่า ปัจจัยสำคัญของการเติบโตของภาคการผลิตในปี 2554 จะอยู่ที่การขาดแคลนแรงงาน โดยอัตราการว่างงานของไทยอยู่ที่ร้อยละ 0.9-1.2 ถือเป็นอัตราการว่างงานที่อยู่ในระดับต่ำมาก เมื่อเทียบกับอัตราการว่างงานที่ร้อยละ 63.4 แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่ากำลังการผลิตจะยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนัก แต่การว่างงานกลับอยู่ในอัตราที่ต่ำมาก แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการเพิ่มกำลังการผลิตของภาคอุตสาหกรรมจะทำได้ยาก (รัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว) นอกจากนี้แรงงาน (ประชากรในวัยทำงาน) ยังมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ โดยในทศวรรษนี้

จะเพิ่มเพียง 0.2% เท่านั้น ขณะที่ทศวรรษที่แล้วก็เพิ่มน้อยอยู่แล้ว 1% แล้วแรงงานส่วนใหญ่ที่ทำงานอยู่ก็ทำงานนอกระบบเป็นส่วนใหญ่ เกือบครึ่งหนึ่งของกำลังแรงงานไม่ใช้ลูกจ้างระยะยาวที่ได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน

คอกเบิร์น (Cogburn, 2011) กล่าวถึงสภาพเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ความต้องการด้านการศึกษา การจัดการความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นในระบบการศึกษาของแรงงานในอนาคตมีความสำคัญมากทุกระดับ ทั้งโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ เป้าหมาย หลักสูตร ต้องมีความสอดคล้องกับอนาคต การพัฒนาระบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ดีที่สุดคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความรู้ การศึกษา และการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้การสอนในทางทฤษฎีนำไปสู่ความรู้พื้นฐานจากการเรียน อย่างไรก็ตาม กระบวนการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้นอกเหนือจากการศึกษาในระบบ ความรู้และทักษะสามารถเกิดขึ้นนอกเหนือจากการศึกษาในระบบ การเรียนในสถานที่ทำงานก็เป็นส่วนที่จะทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

โดยรวมแล้ว ถึงแม้ทุกรัฐบาลที่ผ่านมา รวมทั้งรัฐบาลปัจจุบันได้พยายามพัฒนาคุณภาพแรงงานไทย รวมทั้งได้พยายามผลิตแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาด แต่ค่านิยมของประชาชนยังยึดติดอยู่กับเรื่องการเรียนสายสามัญ ที่เชื่อกันว่าจะเป็นหลักประกันการประกอบอาชีพในอนาคตที่ดีกว่า และมั่นคงกว่า การเรียนสายอาชีพ ซึ่งเข้าใจว่าส่วนใหญ่จะเป็นการมีอาชีพที่ใช้แรงงานและมีค่าตอบแทนต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับในระยะยาว ถึงเวลาแล้วที่จะมีการร่วมกันปฏิรูปการศึกษาเพื่อตอบโจทย์ความต้องการที่แท้จริงของสังคมโดยรวม ปรับเปลี่ยนค่านิยมด้านการเรียนเพื่อให้ได้รับปริญญาแต่ไม่สามารถทำงานตามศักยภาพของตนเองได้ ส่วนในระดับบัณฑิตศึกษาควรมีการวางเป้าหมายการผลิตบัณฑิตโดยเน้นให้มีภาวะผู้นำและภาวะผู้ตามที่ดีสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้

บทวิเคราะห์

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น หากวิเคราะห์แล้วจะให้เห็นว่าปัญหาขาดแคลนแรงงานเกิดจากหลายปัจจัยดังนี้

1. ความไม่สมดุลของโครงสร้างประชากรกับการศึกษา การผลิตกำลังคนไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เนื่องจากประชากรวัยทำงานมุ่งศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น เห็นได้จากผู้เรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ การศึกษาพื้นฐานจึงมุ่งสู่การสอบแข่งขันเพื่อเข้ามหาวิทยาลัย มากกว่าการจบสายอาชีพเพื่อประกอบอาชีพ
2. นโยบายส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนแต่ขาดการเชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน ส่งผลให้แรงงานขาดคุณภาพด้านทักษะฝีมือแรงงานและไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เช่น ตลาดต้องการช่างระดับอาชีวศึกษาหรือระดับช่างเทคนิค แต่แรงงานจบใหม่เป็นผู้จบปริญญาตรี
3. การย้ายแรงงานจากภาคอุตสาหกรรมสู่ภาคการเกษตร อันเนื่องมาจากราคาสินค้าการเกษตรปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชากรวัยทำงานจึงหันไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ขาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม
4. การขยายตัวของอัตราการเติบโตภาคเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้มีความต้องการแรงงานสูงขึ้น
5. ประชากรในวัยแรงงานลดลง เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมผู้สูงอายุและอัตราการเกิดลดลง ทำให้มีความจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้น
6. การกำหนดนโยบายการปรับอัตราค่าจ้างแรงงานให้สูงขึ้นของรัฐบาลปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการภาคธุรกิจที่ต้องจ่ายค่าแรงงานสูงขึ้นทำให้มีการต้นทุนการผลิตสูงขึ้นด้วย อีกทั้งไม่สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้ เนื่องจากความต้องการของแรงงานไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ปริมาณและคุณภาพแรงงาน

7. สถานประกอบการขนาดเล็กมักจะสรรหาด้วยการปิดประกาศหน้าโรงงาน หรือโดยการแนะนำจากบุคคลอื่น ทำให้โอกาสการรับรู้ข้อมูลการจ้างงานไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง และแรงงานที่เข้าไปไม่ตรงกับความต้องการของนายจ้าง

ปัจจัยทั้ง 7 ประการดังกล่าว ส่งผลต่อความขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งการมีระดับฝีมือแรงงาน ไม่เหมาะสมกับภาคการผลิตซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาโครงสร้างแรงงาน โครงสร้างของเศรษฐกิจภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรมการผลิต โครงสร้างการศึกษา โครงสร้างอาชีพ โครงสร้างอายุและโครงสร้างประชากรในเมือง และชนบท หากต้องการแก้ไขเรื่องภาวะการจ้างงานอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีการบูรณาการทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนแก้ไขปัญหาร่วมกันทั้งกระบวนการ โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการให้การศึกษา การผลิตแรงงาน ให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ที่อยู่ในตลาดแรงงานเพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานและกำลังการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมชาย หาดใหญ่ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) (2556). ได้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของศักยภาพประเทศไทย พบว่า มีจุดแข็งที่สำคัญ ได้แก่

1. ประเทศไทยมีแรงงานที่มีทักษะฝีมือเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ
2. มีวัตถุดิบทางการเกษตรที่มีศักยภาพ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ และมีผลผลิตที่หลากหลาย เช่น ข้าว ยางพารา อ้อย ผักและผลไม้สด เป็นต้น
3. มีที่ตั้งเหมาะสมในด้าน การเป็นศูนย์กลางภูมิภาค ทำให้มีข้อได้เปรียบหลายด้าน โดยเฉพาะการขนส่ง
4. การคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางอากาศครอบคลุมและรองรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านจุดอ่อนที่สำคัญ ได้แก่

1. ภาคการผลิตของไทยยังมีประสิทธิภาพต่ำ เห็นได้จากข้อมูลการสำรวจปัจจัยในการแข่งขันทั้ง 4 ด้าน ที่สถาบัน IMD ได้ดำเนินการสำรวจไว้
2. การขาดแคลนแรงงานจากค่านิยมเกี่ยวกับการทำงาน และการเรียนที่ผิดๆ โดยให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์มากกว่าการนำไปใช้จริง
3. การกระจุกตัวของพื้นที่อุตสาหกรรมทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และการอพยพแรงงานเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมทั้ง ในพื้นที่ภาคตะวันออก
4. อุตสาหกรรมหลักของประเทศยังต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ
5. สินค้าอุตสาหกรรมยังมีการเชื่อมโยงวัตถุดิบจากภาคการเกษตรไม่มากนัก แม้ว่าภาคการเกษตรจะมีความสำคัญกับประเทศมาอย่างช้านาน

จากบทวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน จะเห็นได้ว่าประเด็นที่ทำให้ขาดแคลนแรงงาน ยังเป็นเรื่องของค่านิยม ด้านการศึกษาที่เน้นความสำคัญกับภาพลักษณ์มากกว่าการนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อการขาดแคลนแรงงาน ที่มีนโยบายส่งเสริมการศึกษาแต่ขาดการเชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน ทำให้แรงงาน ขาดคุณภาพด้านทักษะฝีมือแรงงานและไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ และนโยบายการส่งเสริมการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาซึ่งไม่สอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรม

บทวิจารณ์

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่มีการจ้างแรงงานในอัตราสูงขึ้น และในอนาคตแรงงานถูกจะไม่เป็นจุดขาย การแข่งขันเรื่องคุณภาพรุนแรงมากขึ้น โดยวัดกันที่ทักษะฝีมือ

ที่เหนือกว่า แรงงานที่มีฝีมือดีย่อมจะถูกแย่งตัวโดยประเทศที่พัฒนามากกว่า มีค่าจ้างที่สูงกว่า เช่น ประเทศ สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย สิ่งไทยทำได้ขณะนี้ คือ พยายามรักษาแรงงานที่มีฝีมือไว้ให้ได้ ทั้งแรงงาน ระดับมัธยมศึกษาใน 7 สาขาวิชาชีพอาชีวศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งมีแนวโน้มสูงมากในการเข้าไปทำงานในประเทศที่มี ค่าตอบแทนสูงกว่า

นโยบายปรับอัตราเงินเดือนปริญญาตรี 15,000 บาท ได้ปรับใช้ในภาคราชการ แต่เมื่อมองในภาคธุรกิจ เอกชน ผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้มีการปิดกิจการลง เนื่องจากไม่สามารถปรับอัตราค่าจ้าง แรงงานในระดับปริญญาตรีขึ้นไปได้ สถานประกอบการกิจการบางแห่งได้ปรับเปลี่ยนการบริหารโดยการจ้าง แรงงานเดิม ไม่รับแรงงานใหม่ ลดขนาดกิจการลง ทำให้โอกาสการทำงานของผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ไม่กว้างมากนัก ส่วนใหญ่มุ่งเข้าสู่ภาคราชการเพื่อให้ได้ค่าตอบแทนตามที่รัฐบาลกำหนดไว้ แต่ภาครัฐ ก็ไม่สามารถรองรับได้ทั้งหมด แรงงานที่เหลือจึงเข้าสู่ภาคเอกชนและต้องยอมรับค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าที่กำหนด

การจ้างแรงงานต่างด้าวจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบ รัฐบาลจึงมีนโยบายผ่อนผัน ให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว 6 ประเภท พ.ศ. 2545 ซึ่งจากผลการวิจัยของ ชมนาถ รัตนมณี และคณะ (2547) ที่ได้มีการติดตามผลภายหลังรัฐบาลมีนโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียน แรงงานต่างด้าวในกิจการ 6 ประเภท พ.ศ. 2545 พบว่า มีการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสามารถทำงานอยู่ในราชอาณาจักรต่อได้อีก 1 ปี โดยมีแรงงานต่างด้าวจดทะเบียนและได้รับอนุญาตให้ทำงานทั้งสิ้น 409,339 คน เป็นพม่า 340,029 คน ลาว 32,492 คน และกัมพูชา 36,818 คน แต่ได้อนุญาตให้ทำงานเหลือเพียง 6 ประเภท กิจการ คือ 1) กรรมกรในกิจการประมงทะเล และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง 2) คนงานในฟาร์มเพาะเลี้ยง สัตว์บกสัตว์น้ำ 3) คนงานในแปลงเพาะปลูกพืช 4) คนรับใช้ในบ้าน 5) กรรมกรทั่วไป กรรมกรในโรงงาน และ 6) โรงงานทั่วไป และจากการสัมภาษณ์พบว่า นโยบายการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวมีความล่าช้า ทำให้การตรวจสอบสภาพล่าช้า แต่ละจังหวัดมีการเตรียมตัวน้อย มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาออกก่อนระยะเวลาจดทะเบียน เป็นจำนวนมาก

ในด้านผลกระทบของแรงงานต่างด้าวที่มีต่อความมั่นคง สาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจ พบว่า

ด้านความมั่นคง 1. ผลกระทบของแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่มีต่อความมั่นคงเป็นความกลัว และความหวาดระแวงของประชาชน เนื่องจากไม่ทราบแน่ชัดว่าแรงงานต่างด้าว มีจำนวนเท่าไรและอาศัยอยู่ที่ใดบ้าง 2. การเข้ามาอาศัยของแรงงานต่างด้าวเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อหารายได้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายทางการเมือง จึงค่อนข้างจะเป็นไปได้ยากว่ากลุ่มแรงงานเหล่านี้จะมาก่อความไม่สงบขึ้นในประเทศ 3. การจดทะเบียนหรือไม่ จดทะเบียนไม่มีผลต่อการได้รับสวัสดิการหรือความเป็นอยู่ หากไม่ได้จดทะเบียนเมื่อเจ็บป่วยก็มีโอกาสได้รับการรักษาพยาบาล หรือหากจดทะเบียนแล้วก็มีโอกาสถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ จึงเป็นสาเหตุให้จำนวน แรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนลดลงเรื่อยๆ และการที่เจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งรับสินบนก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่สนับสนุน ให้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย มีช่องทางหลีกเลี่ยงในการจดทะเบียนเพราะไม่ได้มาจดทะเบียนก็สามารถ ทำงานได้ นอกจากนี้ยังพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนายจ้างจะเก็บบัตรตัวจริงของแรงงานต่างด้าวไว้เอง และให้แรงงานต่างด้าวเก็บสำเนาเอกสารไว้ เหตุที่นายจ้างไม่ให้บัตรตัวจริงแก่ลูกจ้างเพื่อป้องกันการหลบหนี หรือเปลี่ยนงานของลูกจ้าง แต่ในทางกฎหมายนั้นหากตำรวจพบว่าแรงงานต่างด้าวใช้สำเนาเอกสารจะถือว่าเป็นบัตรปลอม ต้องถูกดำเนินคดีจากตำรวจและสถานประกอบการได้มีการสำรองจำนวนแรงงานต่างด้าว ที่ไม่ได้จดทะเบียนไว้ ในกรณีแรงงานต่างด้าวเปลี่ยนงานหากทราบช่องทางว่าแหล่งอื่นได้ค่าแรงที่สูงกว่า จึงจำเป็นต้องสำรองจำนวนแรงงานไว้เพื่อป้องกันการตรวจสอบ อย่างไรก็ตามการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว จะให้ประโยชน์ในด้านการรักษาความมั่นคง เพื่อสามารถประมาณจำนวนของแรงงานต่างด้าวที่มีอยู่จริง

จากแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาจดทะเบียน รู้แหล่งพักพิง สามารถดูแลและควบคุมแรงงานต่างด้าวได้ในระดับหนึ่ง
 4. ไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่รัดกุมพอที่จะสกัดกั้นมิให้แรงงานต่างด้าวเล็ดลอดเข้ามาตามแนวเขตแดน
 เชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่แรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามา 5. แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานใน
 ประเทศไทยจะมีกระบวนการบางกลุ่มที่นำแรงงานต่างด้าวเหล่านี้เข้ามาซึ่งเจ้าหน้าที่กำลังปราบปรามอยู่
 6. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวมีความไม่แน่นอน ขาดความยืดหยุ่นและมีการเปลี่ยนแปลงไป
 ตามยุคสมัยของรัฐบาล

ด้านสาธารณสุข 1. แรงงานต่างด้าวมีความเป็นอยู่อย่างแออัด ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีการดูแล
 ด้านสุขอนามัยบริเวณที่พักคนงาน 2. แรงงานต่างด้าวเป็นพาหะในการนำโรคระบาดต่างๆ มาแพร่ เช่น
 โรคมาลาเรีย วัณโรค และในกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่มาจดทะเบียนจะไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าแรงงานต่างด้าว
 เหล่านี้จะเป็นโรคติดต่ออะไรบ้างหรือไม่ โดยกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่มาจดทะเบียนจะไม่กล้าเข้ารับ
 การรักษาพยาบาลเพราะเกรงการจับกุม ส่วนที่เข้ามารักษาจะเป็นแรงงานต่างด้าวเจ็บป่วยจนอาการหนักแล้ว
 3. แรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะประเทศพม่ามีเจตคติและความต้องการมีบุตรหลายคน

ด้านสังคม 1. เด็กที่เกิดจากครอบครัวแรงงานต่างด้าวจะเป็นเด็กไร้สัญชาติและยังไม่มีนโยบาย
 ในการจัดระบบครอบครัวของแรงงานต่างด้าว 2. นโยบายการให้การศึกษาแก่เด็กในครอบครัวแรงงานต่างด้าว
 ยังมีความขัดแย้งในแนวคิด สถานศึกษาบางแห่งยอมรับให้เข้าเรียนแต่บางแห่งยังไม่ยอมรับ และมีความกังวล
 ว่าเด็กเหล่านี้จะมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยในภายภาคหน้า 3. อาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว ได้แก่
 การกินเหล้ามาอาละวาด ชิงทรัพย์และปล้น ทำร้ายคนต่างด้าวด้วยกันเอง เมื่อเปรียบเทียบสถิติแรงงานต่างด้าว
 ที่กระทำความผิดเทียบกับคนไทยแล้ว พบว่าคนไทยกระทำความผิดมากกว่า ความเป็นอยู่ของแรงงานต่างด้าว
 ค่อนข้างจะเก็บเนื้อเก็บตัว ไม่อยากมีปัญหากับคนไทยเพราะกลัวถูกจับกุม 4. แรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียน
 จะสร้างภาระให้รัฐบาลในการจัดปัจจัยพื้นฐาน ค่ารักษาพยาบาล แต่ปัจจุบันเงินที่ได้จากการจดทะเบียน
 แรงงานต่างด้าวและบัตรประกันสุขภาพ สามารถรองรับแรงงานต่างด้าวที่มารับการรักษาพยาบาลฟรีได้
 5. แรงงานต่างด้าวถูกเอาเปรียบจากนายจ้างและโดนโกงค่าแรงโดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาจับกุมเพื่อดำเนินคดี
 กับลูกจ้างที่เป็นแรงงานต่างด้าวเพื่อตนเองจะได้ไม่ต้องจ่ายค่าจ้าง

ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากแรงงานต่างด้าวในด้านเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการ
 มีความจำเป็นในการจ้างแรงงานต่างด้าว เนื่องจากงานบางประเภทเป็นงานที่คนไทยไม่ทำ โดยเฉพาะงานสกปรก
 งานหนักและงานเสี่ยง เช่น งานในกิจการประมงและกิจการต่อเนื่องจากการประมง และการรับคนไทย
 เข้าทำงาน มีเงื่อนไขมากและไม่อดทนเท่ากับแรงงานต่างด้าว

ดังนั้นการปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยการคัดเลือกแรงงานต่างด้าว
 นายจ้างจึงดำเนินการโดยการให้แรงงานเก่าที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วและยังมีการจ้างงานอยู่ เมื่อหมด
 สัญญาก็ปล่อยออกไปก่อน หากประสงค์จะทำงานก็ให้ยื่นขอกลับเข้ามาอย่างถูกต้อง ไม่เปิดให้มีการขึ้นทะเบียน
 แรงงานต่างด้าวเพิ่มอีก เป็นการลงทุนที่สูงขึ้นแต่ได้แรงงานที่มีคุณภาพ ที่สำคัญไม่ผิดกฎหมาย
 แต่ยังคงมีความต้องการแรงงานในประเทศอยู่มาก ซึ่งในส่วนของแรงงานนอกระบบที่ยังคงมีอยู่ในประเทศ
 และสามารถนำมาพัฒนาฝีมือให้เข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมได้ โดยรัฐต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม
 ในเรื่องการค้าและการฝึกทักษะฝีมือ และให้ความสำคัญเรื่องความมั่นคงทางรายได้ สิทธิด้านแรงงานที่ครอบคลุม

แนวทางแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน

ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่กล่าวมา เป็นการขาดแคลนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ จึงต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วน โดยสรุปสาเหตุหลักที่สำคัญได้ 2 ประการ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมผู้สูงอายุ
2. การขยายตัวของอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นทุกปี

การแก้ปัญหาจากสาเหตุ 2 ประการข้างต้น ควรแนวทางการเพิ่มอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และการเพิ่มผลิตภาพของแรงงานไปพร้อมๆ กัน ดังนี้

1. เชิงปริมาณและคุณภาพ

- 1.1) ดำเนินการกับผู้จบการศึกษาใหม่ให้มีคุณสมบัติตรงตามตลาดแรงงานต้องการ ด้านการฝึกอบรมเพิ่มเติมในบางเรื่องและบรรจุเข้าทำงานอย่างรวดเร็ว
- 1.2) จัดหางานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ที่กำลังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจากประชากรดูแลสุขภาพตนเอง รวมทั้งกิจการแพทย์และการรักษาพยาบาลมีคุณภาพดีขึ้น
- 1.3) การนำเข้าแรงงานต่างด้าวเพื่อลดการขาดแคลนแรงงาน ในบางประเภทที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานในประเทศและอัตราค่าจ้างแรงงานที่จ้างได้ต่ำกว่าแรงงานในประเทศ

2. การเพิ่มผลิตภาพของแรงงาน

- 2.1) ดำเนินการเพิ่มทักษะฝีมือแรงงาน
- 2.2) การนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต
- 2.3) สร้างขวัญกำลังใจแก่แรงงาน เช่น ที่พักราคาถูก สร้างสถานรับเลี้ยงเด็กใกล้แหล่งอุตสาหกรรม รวมทั้งการจัดพี่เลี้ยงเด็กดูแลเด็กเล็กในขณะที่บิดา มารดาทำงานอยู่ในสถานประกอบการ
- 2.4) การสร้างค่านิยมและพฤติกรรมในการทำงาน โดยเฉพาะในเรื่อง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 2.5) การเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานโดยเพิ่มค่าจ้างและสวัสดิการต่างๆ เพื่อเป็นการรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพให้อยู่กับองค์กรต่อไป

จากการสำรวจความต้องการแรงงานและขาดแคลนแรงงาน (2549) สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าสาเหตุการขาดแคลนแรงงานของสถานประกอบการ ในภาพรวมของประเทศเรียงตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 สาเหตุการขาดแคลนแรงงานของสถานประกอบการ

ลำดับ	สาเหตุการขาดแคลนแรงงาน	จำนวนสถานประกอบการ	ร้อยละ
1	แรงงานขาดทักษะความชำนาญในอาชีพเฉพาะด้าน	2,139	26.1
2	มีความรู้พื้นฐานในตำแหน่งที่สมัครไม่เพียงพอ	1,908	23.3
3	ปัญหาเรื่องอัตราค่าจ้าง	1,855	22.6
4	ประสบการณ์ไม่เพียงพอ	1,349	16.4
5	บุคลิกภาพไม่เหมาะสม	744	9.1
6	ขาดทักษะด้านภาษา	178	2.2
7	ขาดทักษะด้าน IT	28	0.3

จากข้อมูลแสดงสาเหตุการขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ส่วนสำคัญประการหนึ่ง คือด้านการดำเนินการกับผู้จบการศึกษาใหม่ให้มีคุณสมบัติตรงตามที่ตลาดแรงงาน ต้องการ และได้รับการบรรจุอย่างรวดเร็ว สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่จบการศึกษายังมีความรู้ ความสามารถ และทักษะไม่ตรงหรือไม่เพียงพอ ซึ่งเกิดขึ้นในหลายประเทศเช่นกัน กับความต้องการของตลาดแรงงาน (Fossum, 1999) หรือการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐานและการอุดมศึกษา ไม่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการส่งเสริมและการพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมถึงหน่วยงานที่มีภารกิจที่จะ พัฒนาแรงงานทั้งในภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ หากมีการร่วมมือในการพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็น รูปธรรมกับหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานอื่นๆ ที่จัดหลักสูตรระยะสั้นหรือระยะยาว ที่สอดคล้อง กับการพัฒนาคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยมีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน จะทำให้การบริหารจัดการดังกล่าวเป็นไป อย่างคุ้มค่า ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร ให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด โดยรวมแล้วจึงขอเสนอ แนวทางแก้ไขปัญหามาให้ผู้เกี่ยวข้องในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเพื่อพิจารณาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการฝึกอบรมด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน ควรจะมียุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ครบถ้วน มีบุคลากรที่มีคุณภาพเป็นผู้ให้การอบรม มีการสนับสนุนบุคลากรภาคเอกชน/สถานประกอบการในสาขาอาชีพ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ มีการติดตาม ประเมินผลการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ และนำจุดที่ควรแก้ไขมาพิจารณาแก้ไขในการอบรมครั้งต่อไป
2. การพัฒนาฝีมือแรงงานควรมีจุดยืนที่ชัดเจน ในการจะพัฒนาแรงงานในระบบการจ้างงาน เพื่อให้มีฝีมือ ที่ได้มาตรฐาน โดยไม่ควรคำนึงถึงวุฒิการศึกษาของแรงงาน เพียงแต่กำหนดสมรรถนะที่นายจ้างต้องการ และพัฒนาแรงงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนด
3. ควรให้สถานประกอบการทั้งภาคอุตสาหกรรมการผลิต และภาคบริการ มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด มาตรฐานฝีมือแรงงาน คุณสมบัติที่เหมาะสมกับงาน เพื่อการวางแผนการจ้างงานและการเข้าร่วมเป็นวิทยากร
4. ส่งเสริมให้สถานประกอบการได้กำหนดคุณสมบัติและมาตรฐานฝีมือแรงงานของลูกจ้างโดยปฏิบัติ ตามกฎหมายข้อบังคับ และกำหนดให้ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรก่อนเข้าทำงานและขณะทำงาน (On-the job training)
5. การดำเนินการกับแรงงานที่จบการศึกษาใหม่ ควรเชื่อมโยงกับระบบการศึกษาในการกำหนด หลักสูตรที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และการทดสอบทักษะฝีมือแรงงานก่อนเข้าทำงานอย่างเป็นระบบ
6. การกำหนดหลักสูตรในสถานศึกษาสายอาชีพควรตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม ร่วมกับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานควบคู่กันไปอย่างเป็นระบบ
7. ควรปรับปรุงและพัฒนาระบบข้อมูลความต้องการแรงงานที่ทันสมัยและเข้าถึงง่าย เพื่ออำนวยความสะดวก ให้ผู้ใช้บริการ

นอกจากนั้น ยังต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานในด้านทักษะภาษาต่างประเทศ และภาษา ของประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน เพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asian Community: AC) การปรับปรุงที่สำคัญส่วนหนึ่งเกี่ยวกับวิธีการเข้าถึงข้อมูลแรงงานของส่วนราชการและสถานประกอบการ คือ การใช้เครือข่ายด้านการสมัครงาน โดยผ่านระบบสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งเป็นวิธีการหาคนงานที่มี

ประสิทธิภาพมากกว่าการตีประกาศรับสมัครหน้าโรงงาน หรือการแนะนำจากญาติพี่น้องเป็นหลัก การบริการแนะแนว ให้คำปรึกษาแก่แรงงาน ก่อนเข้าทำงาน และให้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า หรือทิศทางการทำงานภาคอุตสาหกรรม การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องแก่แรงงานอย่างชัดเจนและรอบด้าน

ดังนั้น ในเมื่อสถานศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาอุดมศึกษายังไม่สามารถผลิตบุคลากรระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับบัณฑิต ให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการอย่างถูกต้องและเหมาะสม การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงานจึงเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในภูมิภาคอาเซียน และระดับโลก ซึ่งภารกิจนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญมากเรื่องหนึ่งของทุกรัฐบาลและหน่วยงานการพัฒนาฝีมือแรงงาน

บทสรุป

โดยรวมแล้วกล่าวได้ว่า ปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมต้องการแรงงานที่มีคุณลักษณะหลากหลายตามลักษณะการผลิตที่พัฒนาโดยอาศัยเทคโนโลยีมีส่วนร่วมในการผลิตมากขึ้น รวมทั้งการเปิดประชาคมอาเซียน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจึงต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน การวางแผนกำลังคนเชิงรุก ต้องมีการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานและนำข้อมูลไปเชื่อมโยงทั้งโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา โครงสร้างของประชากร โครงสร้างของเศรษฐกิจให้สอดคล้องกัน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ทั้งบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคนให้มีความรู้และมีทักษะฝีมือพื้นฐาน มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตประกอบอาชีพได้ และยังสามารถกำหนดทิศทางการประกอบอาชีพของคนในประเทศอีกด้วย ประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นคือประชาชนมีความรู้ มีทักษะฝีมือ และเจตคติที่ดีของการทำงาน มีงานทำ มีอาชีพ ไม่เป็นภาระให้สังคม ส่งเสริมแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ พัฒนาแรงงานที่มีอยู่ในประเทศให้มีมาตรฐาน ให้ความมั่นคงด้านรายได้ และสวัสดิการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานอย่างครอบคลุม เพิ่มโอกาสการพัฒนาตนเองให้กับแรงงานในระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการทำงานกับกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนและร่วมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้ประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จาตุรนต์ ฉายแสง. (2557). ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2557, จาก <http://www.manager.co.th/qo/viewnews.aspx?NewsID=9560000113524>.

mananath ratanathi and others. (2547). แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายกับปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ

ปัญหาสาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจ (การติดตามผลภายหลังรัฐบาล มีนโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการ 6 ประเภท ปี พ.ศ. 2545). สำนักเลขานุการวุฒิสภา: สำนักวิชาการ.

ธนิต โสรัตน์. (2556). Economic Outlook 2011 ทิศทางเศรษฐกิจไทยปี 2554. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.tanitsorat.com/view.php?id=436>.

สรารุช ไพฑูรย์พงษ์. (2554). โครงสร้างประชากรเปลี่ยนส่งผลขาดแรงงานชั้นวิกฤติ. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2557, จาก <http://prachatai.com/node/35587/talk>.

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2549). ข้อมูลการสำรวจความต้องการแรงงานและขาดแคลนแรงงาน พ.ศ.2549. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2556, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/servstat.html>.
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2556). แนวโน้มตลาดแรงงานไทย และ การปรับตัวของธุรกิจอุตสาหกรรม. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.rsunews.net/Think%20Tank/TT437/LaborProductivity.htm>.
- สมชาย หาญหิรัญ. (2557). ผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในภาคอุตสาหกรรม. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2557, จาก <http://www.thai-aec.com/881#ixzz2qL6aWsjh>.
- Cogburn, D. L. (2011). Globalization, knowledge, education and training in the informal age. Retrieved June 1, 2013, from http://www.unesco.org/webworld/infoethics_2/eng/papers/paper_23.htm สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2556.
- Fossum, J. A. (1999). *Labor relations: Development, structure, process*. Boston: McGraw-Hill.
- McDiarmid, O. J. (1977). *Unskilled labor for development: its economic cost*. Baltimore: John Hopkins Univ.Pr.

บทความปริทรรศน์หนังสือเรื่อง “แนวทางของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินบทความวิจัยเชิงปริมาณทางสังคมศาสตร์”

อนุ เจริญวงศ์ระยับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

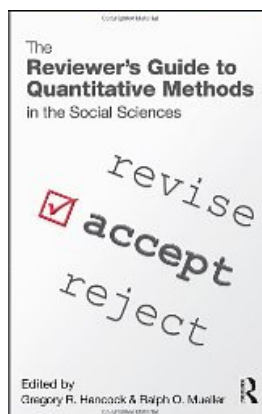
รับต้นฉบับ: 15 มิถุนายน 2557 รับตีพิมพ์: 15 มิถุนายน 2557

บทความปริทรรศน์หนังสือ

บทคัดย่อ

หนังสือรวมบทความเล่มนี้ บรรณาธิการคือ แอนค็อค และมุลเลอร์ วัตถุประสงค์หลักของหนังสือ เพื่อใช้เป็นแนวทางของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ในการประเมินคุณภาพงานวิจัยด้านระเบียบวิธีวิทยาทางสังคมศาสตร์ บทความมีทั้งสิ้นจำนวน 31 บทความ โครงสร้างของบทความแต่ละบทแบ่งเป็นสามส่วน คือ การกล่าวนำถึงวิธีในการวิเคราะห์ ตารางสรุปหัวข้อที่ต้องพิจารณาในการประเมิน และคำอธิบายในรายละเอียดของหัวข้อที่ต้องพิจารณาในการประเมิน และเอกสารอ้างอิงสำหรับผู้อ่านไปศึกษาในรายละเอียดต่อไป นักวิชาการที่ทำหน้าที่ประเมินข้อเสนอโครงการวิจัยหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ลงวารสารวิชาการ ควรมีหนังสือเล่มนี้ไว้สำหรับเป็นคู่มือในการพิจารณาผลงานวิจัย

คำสำคัญ: วิจัยเชิงปริมาณ, สังคมศาสตร์



Book Review: “The Reviewer’s Guide to Quantitative Methods in the Social Sciences”

Anu Jarernvonggrayab
Pibulsongkram Rajabhat University

Received: 15 June 2014 Accepted: 15 June 2014

Book Review

Abstract

This book edited by Hancock and Mueller. The main aim of the written book is for the expertise of the social sciences to review proposal or manuscript in the social sciences quantitative method. It consists of 31 articles, each of them has the same structure; method overview, table of desiderata, and explications of desiderata and meaningful references to detail followed. Academics judging a proposal or manuscript in social sciences should hold this book as a guideline for an evaluation of the quality of the method section.

Keywords: quantitative methods, social sciences

Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Dr. Anu Jarernvonggrayab
Department of Educational Measurement, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University E-mail:
anujarer@gmail.com

เนื้อหา

การทำผลงานวิชาการ โดยเฉพาะงานวิจัยเป็นพันธกิจหลักของชุมชนชาวมหาวิทยาลัย ขั้นตอนการผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพนั้น จะต้องผ่านการพิจารณาตัดสินจากผู้เชี่ยวชาญในหลายๆ ขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นเริ่มต้นคือการเขียนข้อเสนอโครงการ (proposal) และขั้นผลผลิตคือการตีพิมพ์เผยแพร่ผลการวิจัย (manuscript) ลงวารสารวิชาการ ในแต่ละขั้นตอนผู้ให้ทุนวิจัย หรือบรรณาธิการวารสารต้องมีความมั่นใจในคุณภาพของงานวิจัยที่จะให้ทุนหรือลงตีพิมพ์ในวารสารของตนเอง กระบวนการตัดสินใจใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ (reviewer) เป็นผู้ประเมินคุณภาพของงานวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่แหล่งทุนหรือกองบรรณาธิการวารสารวิชาการเป็นผู้คัดสรรมาพิจารณาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยนั้นๆ คำถามคือ ผู้ทรงคุณวุฒินั้นมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องก็จริง แต่ในงานวิจัยหนึ่งๆ คุณภาพงานอาจแบ่งได้เป็นสองส่วน คือ ภาคนเนื้อหา (content) และภาควิธีวิทยา (methodology) ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ที่แหล่งทุนหรือกองบรรณาธิการคัดสรรมักจะมีผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง แต่ความเชี่ยวชาญทางวิธีวิทยานั้นอาจจะมีการตั้งข้อสังเกตเกิดขึ้นได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒินั้นมีความเชี่ยวชาญในวิธีวิทยานั้นจริงหรือไม่ โดยเฉพาะวิธีวิทยาเชิงปริมาณ เนื่องจากวิธีวิทยาเชิงปริมาณมีองค์ความรู้ที่กว้างขวางและลึกซึ้งเป็นจำนวนมาก ผู้ทรงคุณวุฒิอาจจะมีความเชี่ยวชาญในบางเรื่อง แต่อาจจะไม่ได้ติดตามความก้าวหน้าในบางเรื่องจึงอาจจะทำให้ผลการพิจารณางานวิจัยเกิดข้อคำถามถึงคุณภาพของการประเมินได้

หนังสือเรื่อง แนวทางของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินบทความวิจัยเชิงปริมาณทางสังคมศาสตร์ ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2010 เป็นหนังสือรวมบทความจำนวน 31 บทความ โดยมีแฮนค็อก (Gregory R. Hancock) และมุลเลอร์ (Ralph O. Mueller) เป็นบรรณาธิการ วัตถุประสงค์หลักของหนังสือเพื่อให้เป็นคู่มือสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานวิชาการของนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่ทำการวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากบรรณาธิการหนังสือเล่มนี้มีความเชื่อว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักพิมพ์หรือกองบรรณาธิการวารสารต่างๆ ถึงแม้จะมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิชาการนั้นๆ แต่ผลงานวิชาการที่ส่งมาให้ประเมินนั้นมีจำนวนมาก และอาจจะมีการใช้วิธีการทางสถิติที่หลากหลาย ผู้ทรงคุณวุฒิอาจจะไม่ได้เชี่ยวชาญทางสถิติไปทั้งหมดทุกประเด็น ซึ่งอาจจะทำให้ผลการประเมินมีความด้อยคุณภาพลงไปได้ บรรณาธิการของหนังสือเล่มนี้จึงหวังว่า ข้อเสนอแนะของบทความต่างๆ ในหนังสือเล่มนี้จะเป็นตัวช่วยให้ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถประเมินผลงานวิชาการได้อย่างมีอาชีพ นอกจากนี้บรรณาธิการคาดหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้แนวทางกับนักวิจัยในการเขียนผลงานวิชาการให้ตรงตามมาตรฐานการพิจารณาของแหล่งตีพิมพ์ผลงานวิชาการต่างๆ อีกด้วย

บทความทั้ง 31 บทความในหนังสือได้เรียงลำดับการนำเสนอตามตัวอักษร อย่างไรก็ตามบรรณาธิการได้แบ่งกลุ่มบทความตามสาขาวิชาทั้งการวิจัยเชิงปริมาณไว้ 5 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มปฏิบัติการทางการวิจัย ได้แก่ 1.1 การออกแบบการวิจัย (research design) 1.2 การสุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเชิงสำรวจ (survey sampling) 1.3 การวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ (power analysis) 1.4 การออกแบบการวิจัยรายกรณี (single subject design) 1.5 การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (meta-analysis) 1.6 ขนาดอิทธิพล (effect size)

(2) กลุ่มรูปแบบเชิงเส้นทั่วไป (general linear model) ได้แก่ 2.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (analysis of variance: between groups designs) 2.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (analysis of variance: repeated measures designs) 2.9 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis) 2.10 โมเดลพหุระดับเชิงเส้น (hierarchical linear modeling) 2.11 การวิเคราะห์

จำแนก (discriminant analysis) 2.12 canonical correlation analysis 2.13 การวิเคราะห์แบ่งกลุ่ม (cluster analysis) 2.14 สหสัมพันธ์และการวัดความสัมพันธ์แบบอื่นๆ (correlation and other measures of association) 2.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุ (multivariate analysis of variance)

(3) กลุ่มรูปแบบเชิงเส้นทั่วไปแบบแบ่งกลุ่ม (generalized linear model) ได้แก่ 3.16 logistic regression 3.17 log-linear analysis

(4) กลุ่มการวัด (measurement) ได้แก่ 4.18 ทฤษฎีตอบสนองข้อสอบ (item response theory) 4.19 generalizability theory 4.20 multidimensional scaling 4.21 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) 4.22 ความเชื่อมั่นและความสอดคล้องของผู้ให้คะแนน (interrater reliability and agreement) 4.23 การวิเคราะห์คุณลักษณะหลากหลายวิธีหลาย (multitrait-multimethod analysis) 4.24 ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (reliability and validity of instruments)

(5) วิธีโครงสร้างแฝง (latent structure methods) ได้แก่ 5.25 latent class analysis 5.26 latent growth curve models 5.27 โมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation modeling) 5.28 latent class analysis 5.29 latent transition analysis 5.30 latent variable mixture models 5.31 โมเดลสมการโครงสร้างแบบกลุ่มพหุ (multisample structural equation modeling)

โครงสร้างการเขียนบทความในแต่ละบทความจะมีความเหมือนกัน คือมี 3 ส่วนคือ (1) การกล่าวนำถึงวิธีการในการวิเคราะห์ (2) ตารางสรุปหัวข้อที่ต้องพิจารณาในการประเมิน และ (3) คำอธิบายในรายละเอียดของหัวข้อที่ต้องพิจารณาในการประเมิน

(1) การกล่าวนำถึงวิธีในการวิเคราะห์ เป็นการอธิบายถึงวิธีการวิเคราะห์แบบสั้นๆ เพื่อเป็นการนำเข้าสู่เนื้อหาของวิธีการที่ผู้เชี่ยวชาญควรสนใจในการพิจารณาในระเบียบวิธีการเชิงปริมาณ และเป็นการทบทวนองค์ความรู้ของผู้เชี่ยวชาญไปในตัว ในการสรุปของส่วนแรกจะมีเอกสารอ้างอิงสำหรับผู้อ่านที่ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาบทความในแต่ละเรื่อง

(2) ตารางสรุปหัวข้อที่ต้องพิจารณาในการประเมิน ในหน้าที่สองของแต่ละบทความ จะมีรายการเนื้อหาสำคัญของบทความ ที่นักวิจัยควรจะต้องมีในการศึกษาวิจัยแต่ละเรื่อง ตารางดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงเกณฑ์พิจารณาที่สำคัญที่ผู้เชี่ยวชาญควรพิจารณาเมื่อทำการประเมินบทความในส่วนของการระเบียบวิธีวิจัย โดยเฉพาะการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แนวคิดหลักของวิธีการ การใช้เทคนิคการวิเคราะห์ที่เหมาะสม ข้อตกลงเบื้องต้นที่ต้องทำการพิสูจน์ และข้อจำกัดของวิธีการ โดยในแต่ละประเด็นจะระบุประเด็นการพิจารณาเป็น (1) การกล่าวนำ (introduction: I) (2) วิธีการ (method: M) (3) ผลการวิเคราะห์ (Result: R) หรือ (4) การอภิปรายผล (Discussion: D)

(3) คำอธิบายในรายละเอียดของหัวข้อที่ต้องพิจารณาในการประเมิน สำหรับผู้อ่านที่มีความชำนาญในรายละเอียดของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อแล้ว บรรณาธิการแนะนำว่าผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากการอ่านในส่วนนี้ในประเด็นเรื่อง การอธิบายเพื่อความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติงานวิจัยจริง (supporting explanation) รายละเอียดของวิธีการที่ควรพิจารณา (elaboration) และเอกสารอ้างอิงเพิ่มเติมในประเด็นที่ต้องพิจารณา ยกตัวอย่างเช่น การพิจารณาตีพิมพ์สนใจในประเด็นเรื่องของการแสดงหลักฐานการพิสูจน์ ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ สิ่งที่ต้องปฏิบัติหากเมื่อพิสูจน์แล้วว่าข้อมูลของนักวิจัยผ่านข้อตกลงเบื้องต้นของการสถิตินั้นคืออะไร หรืออาจจะต้องทำการเปลี่ยนไปใช้สถิติอื่นๆ ที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลของนักวิจัย การแสดงถึงข้อพิจารณาดังกล่าวจะเป็นเนื้อหาหลักของแต่ละบทความ ซึ่งเป็นการสร้างความชัดเจนของการปฏิบัติการวิจัยที่ยอมรับได้และมีหลักฐานทางระเบียบวิธีวิทยารองรับ

บทวิจารณ์

ตามที่บรรณาธิการของหนังสือเล่มนี้กล่าวไว้ตั้งแต่ต้นว่า หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเฉพาะกลุ่ม กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์สาขาสังคมศาสตร์ที่ต้องทำการประเมินข้อเสนองานวิจัยหรือบทความวิจัย ที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อใช้เป็นคู่มือในการพิจารณาคุณภาพของข้อเสนอ/บทความวิจัย ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงมีความแตกต่างไปจากหนังสือวิจัย/สถิติ ที่เน้นกลุ่มผู้อ่านที่กว้างขวางกว่า ซึ่งได้แก่นักศึกษา นักวิจัย หรือ ผู้ที่สนใจทั่วไปในการศึกษาหลักการของสถิติวิจัย ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า สารสนเทศที่มีในหนังสือเล่มนี้มีไว้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประเมินงานวิจัยเป็นหลัก และสำหรับนักวิจัยที่ต้องการเสนอโครงการวิจัยกับแหล่งทุน และนักวิจัยที่ต้องการเผยแพร่ผลงานวิจัยของตนเอง

บทความในหนังสือเล่มนี้ค่อนข้างมีเนื้อหาที่ค่อนข้างกว้างมาก ตั้งแต่ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณที่งานวิจัยทุกงานควรคำนึงถึง เช่น อำนาจการทดสอบ ค่าอิทธิพล การออกแบบการวิจัย หรือแม้กระทั่งการสุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเชิงสำรวจ เป็นต้น ไปจนถึงระเบียบวิธีวิจัยที่มีลักษณะเฉพาะที่มักจะสนใจศึกษากันในกลุ่มนักระเบียบวิธีการวิจัยและวัดผลโดยเฉพาะ ซึ่งนักวิจัยทางสังคมศาสตร์เชิงเนื้อหาส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคย เช่น ทฤษฎีตอบสนองข้อสอบ ความเชื่อมั่นระหว่างผู้ตรวจ เป็นต้น ดังนั้นการอ่านหนังสือเล่มนี้ผู้อ่านท่านใดท่านหนึ่งอาจจะต้องทำใจไว้ก่อนว่า ในบางบทความอาจจะอ่านไม่รู้เรื่องเลย แต่อย่างไรก็ตามหากท่านเป็นนักวิจัยและกำลังเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อเสนอต่อแหล่งทุนวิจัย งานวิจัยของท่านเป็นงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่เน้นระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ท่านควรต้องเลือกอ่านหนังสือเล่มนี้ และเลือกอ่านเฉพาะบทที่ท่านจำเป็นต้องใช้วิธีวิจัยหรือสถิติที่ใช้ในงานวิจัยของท่าน

สำหรับนักวิจัยที่มีประสบการณ์การวิจัย และมีความรู้พื้นฐานที่แน่นพอสมควร การอ่านหนังสือเล่มนี้ท่านจะมีความสุข และได้ข้อคิดเกี่ยวกับการเขียนข้อเสนอหรือการรายงานผลการวิจัยที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานที่สามารถนำไปของบประมาณสนับสนุน หรือลงตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติได้อย่างมั่นใจ เพราะในแต่ละบทความจะมีประเด็นที่ควรพิจารณาที่สำคัญ ซึ่งมักจะเป็นจุดที่นักวิจัยส่วนใหญ่ละเลย หรือมองข้าม แต่เป็นประเด็นสำคัญที่แสดงถึงคุณภาพของการใช้สถิติที่ถูกต้องเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท ปริญญาเอก หรือแม้กระทั่งนักวิจัยหน้าใหม่ การอ่านบทความแต่ละบทในหนังสือเล่มนี้ อาจจะสร้างความสับสนกับท่านได้ เพราะภาษาที่ใช้เป็นการสื่อสารกันระหว่างผู้ที่มีองค์ความรู้พื้นฐานของสถิติแต่ละตัวมาแล้ว หากกลุ่มผู้อ่านกลุ่มนี้จะอ่านหนังสือเล่มนี้อย่างสนุกควรต้องปูพื้นฐานตัวเองให้ดีเสียก่อน ซึ่งในบทความแต่ละบทจะมีเอกสารอ้างอิงที่ควรไปอ่านเบื้องต้น ซึ่งเอกสารอ้างอิงในแต่ละบทความจะแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ หนังสือที่เป็นแนวคิดการใช้สถิติเบื้องต้น ซึ่งเป็นส่วนที่นักศึกษาหรือนักวิจัยหน้าใหม่ควรอ่านก่อนที่จะมาอ่านหนังสือเล่มนี้ กับหนังสือหรือบทความที่เป็นรายละเอียดของประเด็นที่ควรจะต้องพิจารณา ซึ่งผู้อ่านควรจะหาอ่านหลังจากอ่านหนังสือเล่มนี้เพื่อที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นที่ควรพิจารณาในรายละเอียดต่อไป ตัวอย่างเช่น บทความเรื่องโมเดลสมการโครงสร้าง ซึ่งเขียนโดย มุลเลอร์ และแฮนค็อก (Mueller and Hancock, 2010) ได้เขียนเอกสารอ้างอิงเพื่อให้นักศึกษาหรือนักวิจัยรุ่นใหม่ไปศึกษาหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับ พื้นฐานองค์ความรู้ของโมเดลสมการโครงสร้าง เช่น หนังสือของ Bollen (1989) Byrne (1998, 2001, 2006) Kaplan (2000), Kline (2005) อีกส่วนหนึ่งเป็นหนังสือหรือบทความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ควรพิจารณาเมื่อทำการวิจัยที่ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง เช่น การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของโมเดลการวัดที่แตกต่างไปจากแนวคิดการวัดแบบมาตรฐานเดิม (Classical Theory) (Kline, 2006) หรือประเด็นเกี่ยวกับอำนาจการทดสอบของโมเดลสมการโครงสร้าง (Hancock, 2006) เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว หนังสือเล่มนี้มีจำนวนบทความถึง 31 บทความ ซึ่งอัดแน่นอยู่ในหนังสือเล่มเดียวกันในจำนวน 432 หน้า ในแต่ละบทความสามารถนำไปเขียนหนังสือได้อีกเป็นหลายร้อยไปจนถึงพันหน้า หมายความว่า บทความแต่ละบทความนั้นเป็นการเขียนแบบสรุปโดยแท้จริง ดังมาเฉพาะประเด็นที่สำคัญ ดังนั้นใครก็ตามที่ต้องการองค์ความรู้ที่ละเอียดจึงไม่ควรอ่านหนังสือเล่มนี้ แต่สำหรับผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิจัยที่ต้องการทราบประเด็นที่ควรคำนึงเมื่อเขียนหรือพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยหรือบทความวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาหรือการเขียน ควรอ่านหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะในแต่ละบทความในหนังสือเล่มนี้ จะเป็นแหล่งรวมของคำตอบ ซึ่งหนังสือหรือบทความอื่นๆ จะไม่มีอย่างครบครันเหมือนกับหนังสือเล่มนี้

เอกสารอ้างอิง

- Bollen, K. A. (1989). *Structural equations with latent variables*. New York: Wiley.
- Byrne, B. M. (1998). *Structural equation modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- (2001). *Structural equation modeling with AMOS*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Byrne, B. M. (2006). *Structural equation modeling with EQS: Basic concepts, applications, and programming*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Hancock, G. R. (2006). Power analysis in covariance structure modeling. In G. R. Hancock, & R. O. Mueller (Eds.), *Structural equation modeling: A second course* (pp. 69-115). Greenwich, CT: information Age Publishing.
- Kaplan, D. (2000). *Structural equation modeling: Foundations and extensions*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). New York: Guilford Press.
- (2006). Formative measurement and feedback loops. In G. R. Hancock, & R. O. Mueller (Eds.), *Structural equation modeling: A second course* (pp. 43-68). Greenwich, CT: information Age Publishing.
- Mueller, R. O., & Hancock, G. R. (2010). Structural equation modeling. In G. R. Hancock, & R. O. Mueller (Eds.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* (pp. 371-383) New York: Routledge.

นโยบายการตีพิมพ์วารสารครุฑ

วารสารครุฑ เป็นวารสารที่เผยแพร่ผลงานวิจัย และบทความวิชาการ ในสาขาครุศาสตร์ เพื่อให้ นักวิจัยและเจ้าของผลงานวิชาการสามารถเตรียมต้นฉบับได้ถูกต้องและได้มาตรฐานตามระเบียบของวารสาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตสงคราม จึงขอชี้แจงดังนี้

1. บทความที่วารสารรับตีพิมพ์ต้องเป็นบทความในกลุ่มสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ โดยเน้น หลักสูตรและการสอน การบริหารการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา วิจัยทางการวิจัย การวัดและ ประเมินทางการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา
2. รับบทความวิจัย (Research Article) เป็นหลัก และรับบทความวิชาการ (Review Article) กับ บทความปริทัศน์หนังสือ (Book Review) เป็นอันดับรอง
3. บทความจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารฉบับอื่น หากตรวจสอบพบมีการตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว
4. บทความทุกเรื่องได้รับการพิจารณาล้นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review: Double Blind) จำนวน 2 ท่านต่อบทความ โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 1 ท่าน
5. ผู้เขียนต้องยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด และผู้เขียนต้องยินยอมให้ บรรณาธิการ แก้ไขความสมบูรณ์ของบทความได้ในขั้นตอนสุดท้ายก่อนเผยแพร่
6. บทความใดที่ผู้อ่านเห็นว่าได้มีการลอกเลียนหรือแอบอ้างโดยปราศจากการอ้างอิง หรือทำให้เข้าใจ ผิดว่าเป็นผลงานของผู้เขียน กรุณาแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบ จะเป็นพระคุณยิ่ง

การจัดส่งต้นฉบับ

1. จัดส่งทางไปรษณีย์ โดยแนบผลงานนิพนธ์ต้นฉบับ 1 ชุด พร้อมแผ่นซีดีที่บรรจุข้อมูลต้นฉบับ 1 แผ่น มาด้วย

กองบรรณาธิการวารสารครุฑ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตสงคราม (ส่วนวังจันทร์)

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

โทรศัพท์ 088-7843587 โทรสาร 055-230597

2. จัดส่งทางอีเมล ที่ psrueduj@gmail.com

3. จัดส่งผ่านระบบ Thai-Jo ที่ <http://www.tci-thaijo.org/index.php/edupsru/index>

การเตรียมต้นฉบับ

1. บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์ต้องพิมพ์เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ พิมพ์ต้นฉบับด้วยกระดาษ ขาวขนาดเอ 4 หน้าเดียว เนื้อหาของบทความทั้งหมดจะต้องไม่เกิน 15 หน้า กำหนดระยะห่างจาก ขอบกระดาษตามมาตรฐานของ Microsoft Office Word (เว้นระยะขอบบนและล่าง 2.54 เซนติเมตร ระยะขอบซ้ายและขวา 3.17 เซนติเมตร) และใส่หมายเลขหน้ากำกับที่มุมล่างขวาของหน้ากระดาษทุกหน้า
2. บทความทุกประเภทส่วนต้นต้องมีส่วนประกอบทั่วไปทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ดังนี้
 - ชื่อเรื่อง
 - ชื่อผู้เขียน (ครบทุกคน)

- สถานที่ทำงาน/หน่วยงานของผู้เขียนครบทุกคน
- วุฒิกการศึกษาขั้นสูงสุด ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี) และ Email เฉพาะผู้เขียนหลัก (Corresponding Author)

3. บทความทุกประเภท ยกเว้นบทปริทรรศน์หนังสือ ต้องมีบทคัดย่อ (Abstract) ความยาว 1 ย่อหน้า ไม่เกิน 250 คำ และ ไต่บทคัดย่อใส่คำสำคัญ (Keywords) ไม่เกิน 5 คำ บทคัดย่อและคำสำคัญให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (TH SarabunPSK 16)

4. เนื้อหา สำหรับบทความวิจัยประกอบด้วยหลักสำคัญคือ บทนำที่กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาอาจอารวมการทบทวนเอกสาร วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี) สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิงพิมพ์แบบ 1 คอลัมน์ ตัวอักษร TH SarabunPSK 16 สำหรับทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ

5. เนื้อหา สำหรับบทความวิชาการ และบทความปริทรรศน์ประกอบด้วยหลักสำคัญคือ บทนำ หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา หัวข้อย่อยภายในเนื้อหา บทวิจารณ์และสรุป และเอกสารอ้างอิง พิมพ์แบบ 1 คอลัมน์ ตัวอักษร TH SarabunPSK 16 ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

6. การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง ให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author-date in-text citation) โดยระบุชื่อและนามสกุลผู้แต่ง กรณีภาษาไทย และ นามสกุล กรณีภาษาอังกฤษ และปีพิมพ์ เช่น (ประวิทย์ หลักบุญ, 2528) (Feshbach, and Singer, 1971) หรือ ประวิทย์ หลักบุญ (2528) Feshbach, and Singer (1971) ซึ่งใส่ไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และอาจะระบุเลขหน้าของเอกสารที่อ้างด้วยก็ได้หากต้องการ เช่น ประวิทย์ หลักบุญ (2528: 12) Feshbach, and Singer (1971: 123)

7. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม (Reference Citation) โดยการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้นๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้หัวข้อเอกสารอ้างอิง สำหรับบทความภาษาไทย หรือ References สำหรับบทความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ตัวอย่างการเขียนมีดังนี้

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง

พระมหาสุทิตย์ อาภาโกโร. (2547). *เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

Porter, M.E. (1990). *The competitive advantage of nations*. New York: Free Press.

บทความ/เรื่อง/ตอน ในหนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ในชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อเรื่อง (ฉบับพิมพ์ หน้าปรากฏบทความ). สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง

กอบกุล ราชะนาคร. (2543). กฎหมายกับการจัดการทรัพยากรน้ำและชายฝั่งทะเล. ใน อานันท์ กาญจนพันธ์ (บรรณาธิการ), *พลวัตชุมชนในการจัดการทรัพยากรกระบวนทัศน์และนโยบาย* (หน้า 395). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

Resnick, L. (1991). Shared cognition: Thinking as social practice. In W. Resnick, J. Levine, & S. Teasley (Eds.), *Perspectives on socially shared cognition* (pp. 1-22). Washington, DC: American Psychological Association.

บทความในวารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ลำดับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความในวารสาร.

อนุ เจริญวงศ์ระยัย, ชุติกร ยิ้มสุด, และ ภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ. (2549). ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของการรับรู้ทางวิทยาศาสตร์ในนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 19(1), 13-39.

Heinz, W. R., Kelle, U., Witzel, A., & Zinn, J. (1998). Vocational training and career development in Germany: Results from a longitudinal study. *International Journal of Behavioral Development*, 1, 77-101.

การอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. วันที่สืบค้น, จาก แหล่งข้อมูลที่สืบค้น

ตัวอย่าง

Electronic reference formats recommended by the American Psychological Association. (2000, October 12). Retrieved October 23, 2000, from <http://www.apa.org/journals/webref.html>.

Eid, M., & Langeheine, R. (1999). The measurement of consistency and occasion specificity with latent class models: A new model and its application to the measurement of affect. *Psychological Methods*, 4, 100-116. Retrieved November 19, 2000, from the PsycARTICLES database.

วารสารครุพิบูล

Journal of Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2557

บทความวิจัย

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1: The School Administration by Sufficiency Economy
Philosophy Effect to Strengthening Student Characteristic in Suratthani Primary Education Service Office Area 1
สมใจ สิกขวัฒน์ วรณะ บรรจง สถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์

การเสริมสร้างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการเรียนรู้คู่ความสนุกสนาน (5T Model):
Enhancing Mathematical concepts in English by model for Learning and Enjoying (5T Model)
ยุภาดี ปณะราช

การจัดกระบวนการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม:
Field Trip Learning Process through Learning Resources and Local Wisdom Faculty of Education, Pibulsongkram
Rajabhat University
นงลักษณ์ ใจฉลาด

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยการศึกษาเรื่องเค้าโครงการวิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์
โดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอสทีเอที: The Study of Educational Research Subject Learning Achievement
on Research Proposal Topic through Cooperative Learning with STAD Technique
สุขแก้ว คำสอน

บทความวิชาการ

ทิศทางการพัฒนาแรงงานไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน: The Directions for Thailand to ASEAN's Workforce Development
ณิรดา เวชญาลักษณ์

บทความปริทรรศน์หนังสือ

แนวทางของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินบทความวิจัยเชิงปริมาณทางสังคมศาสตร์:
The Reviewer's Guide to Quantitative Methods in the Social Sciences
อนุ เจริญวงศ์ระยับ

กองบรรณาธิการวารสารครุพิบูล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนวังจันทน์)
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 088-7843587 โทรสาร 055-230597
Email: psruedu@gmail.com
<http://www.tci-thaijo.org/index.php/edupsru/index>

